

iji

puta
e ne
aje ob
uče
ut do
i pot
dop
OOU
rivaj
potre
enije
go viš
enost
njicu
prov
dne
eri, o
isklju
post

Mercator

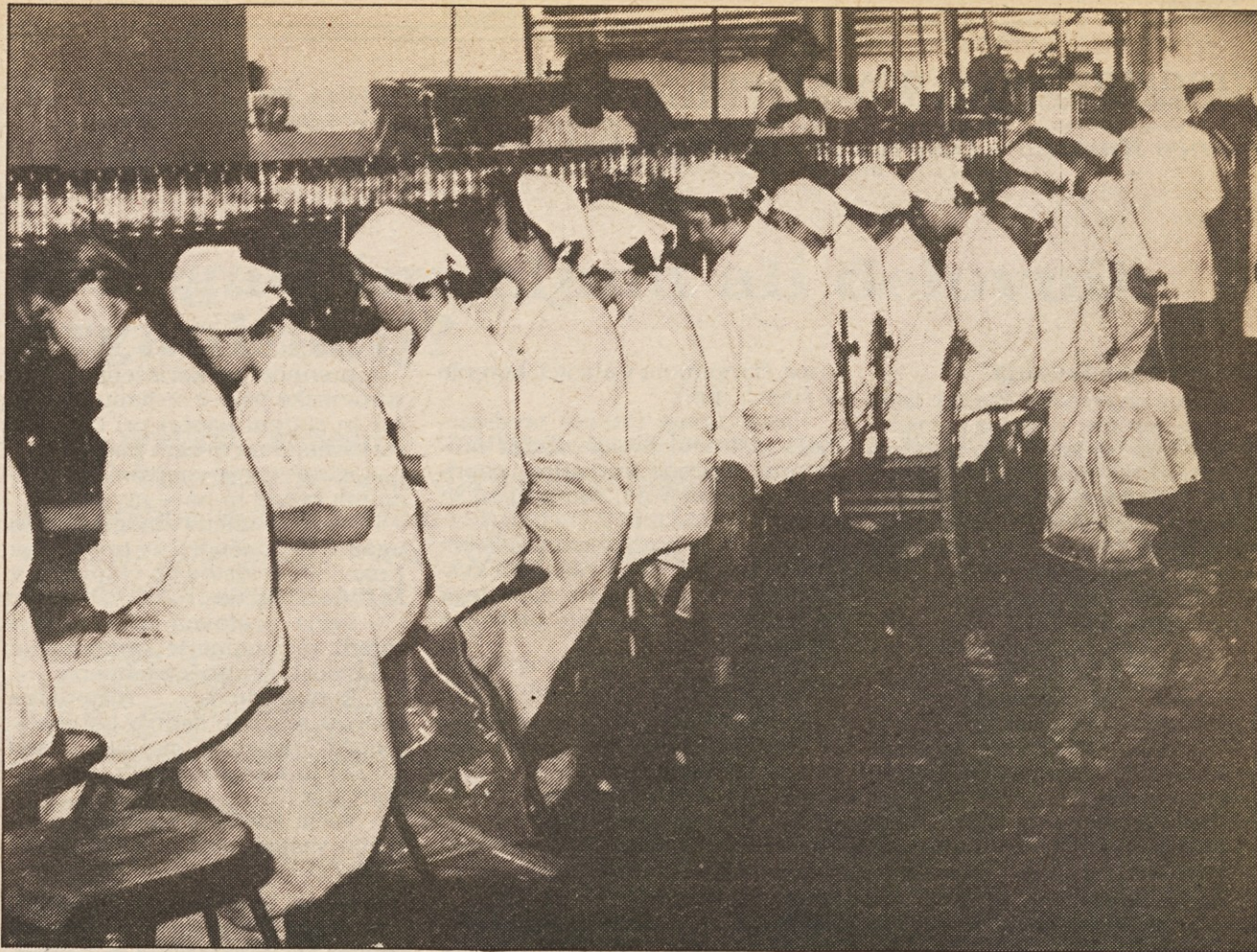
GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

XX

Ljubljana, maj 1983

št.: 5

20 let
glasila Mercator

Polnilna linija v Eti Kamnik, ki se je po referendumu 16. maja združila v Mercator. Arhiv Ete

osnovni podatki o rezultatih poslovanja SOZD Mercator v prvem trimesečju 1983. leta

ance Kastelic - Delovna skupnost SOZD

prvih treh mesecih izvozili za 442 milijonov dinarjev

Poslovni rezultati v prvem trimesečju niso in ne morejo biti dovolj zanesljiva nova za oceno uspešnosti poslovanja in za oceno uresničevanja dogovorjene poslovne politike v tekočem letu. V prvih treh mesecih imajo nekatere organizacije združenega dela slabše poslovne rezultate ali celo izgubo zaradi vpliva sezonskega značaja poslovanja. Primerjalno obdobje (prvo trimesečje letos glede na prvo trimesečje lani) je časovno tako že odmaknjeno, pogoji poslovanja pa bi lahko bili drugačni, da tudi ni najboljša osnova za primerjanje.

V zaostrenih pogojih gospodarstva smo v SOZD MERCATOR v prvem trimesečju dosegli 13.174 mio din celotnega prihodka, kar pomeni porast za 39% glede na prvo obdobje lani. Izredno so se povečali neplačani prihodki (indeks 516) in dosegli višino 561 mio din. Z enako rastjo kot celotni prihodek so se povečala tudi poraba sredstva.

Po podatkih delovne organizacije **MERCATOR - mednarodna trgovina** smo v **SOZD MERCATOR** v prvih treh mesecih letos izvozili na konvertibilno področje v vrednosti 442 mio din blaga in storitev (realizacija plana je 101%), uvozili pa smo z istega področja za 242 mio din blaga (realizacija plana je 82%).

Doseženi dohodek je bil v prvem trimesečju letos ustvarjen v višini 1.584 mio din in beleži povečanje za 38% glede na enako obdobje lani. V prvem trimesečju letos ugotavljamo visok porast obveznosti iz dohodka, predvsem zaradi izredno visokih obresti za kredite, ki so se več kot podvojile in so znašale kar 233 mio din. Dolež obresti v dohodku se je bistve-

no povečal, in sicer od 9,8% v letu 1982 na 14,5% v prvem trimesečju letos. S prihodki od obresti smo pokrili le 35% plačanih obresti.

Sredstva za osebne dohodke smo v prvem trimesečju 1983. leta povečali za 23% glede na enako obdobje lani. Glede na doseženi dohodek ugotavljamo, da smo v globalu upoštevali usmeritve resolucije in dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983.

Ob zadovoljivi rasti akumulacije (indeks 144) ugotavljamo, da je letos v prvem trimesečju imelo izgubo 12 organizacij (lani 11 organizacij) v skupni vrednosti 29.885 tisoč din (indeks 138).

OSNOVNI PODATKI O REZULTATIH POSLOVANJA SOZD MERCATOR V PRVEM TRIMESEČJU '83

Elementi	V 000 din		Indeks
	Januar 1982	Marec 1983	
Celotni prihodek	9.472.273	13.173.721	139
Porabljena sredstva	8.327.456	11.589.396	139
Amortizacija po predp. min. stop.	111.665	157.095	141
Dohodek	1.144.817	1.584.325	138
Del dohodka za obresti	112.486	233.127	207
Čisti dohodek	782.362	1.006.621	129
Del ČD za osebne dohodke	556.015	684.502	123
Del ČD za skupno porabo	50.381	68.902	137
Del ČD za poslovni sklad	148.820	214.987	144
Del ČD za rezervni sklad	23.755	33.338	140
Akumulacija	184.985	267.179	144
Izguba	21.652	29.885	138
1. Dohodek na delavca (din)	94.780	126.907	134
2. Dohodek v primer. s povpreč. uporab. poslovnimi sred. (%)	6,66	6,24	94
3. Akumulacija v primer. z dohodkom (%)	16,08	16,79	104
4. Stopnja akumulativne sposob. (%)	1,07	1,04	97
5. OD in sred. skupne porabe na delavca (din)	50.261	60.458	120
6. Čisti osebni dohodek na delavca (din/mes.)	11.183	13.045	117

Koordinacijski odbor za rekreacijo in šport - KORŠ - sozda Mercator in delovna organizacija Mercator-Izbira Panonija Ptuj vas vabita na 6. poletne športne igre delavcev in kmetov sozda Mercator - na prizorišču prvih iger pred 5 leti, na Ptuj, v soboto, 4. junija.

V tej številki

Na 2. strani predstavljamo novo članico sozda Mercator - Eto Kamnik

Na strani 3 odpiramo vprašanje načela delegiranja v sozdu in objavljamo sestav organov sozda v novem mandatu

Intervju v ljubljanski tovarni mesnih izdelkov iz sestava M-Velepreskrbe preberite na strani 4

Ob 35-letnici zunanjetrgovinske dejavnosti v sozdu preberite intervju z direktorjem M-MT na strani 5. Tam je tudi risba mednarodnih povezav Mercatorja

Na 6. strani je predstavljena vloga M-Interne banke v okviru 7 stebrov sozda

Strani 7 do 10 zavzemajo Nanosove vesti, med njimi problemski prispevek o obratnih sredstvih kot vzroku slabših rezultatov ter pravni nasvet v zvezi z zasebno trgovino

Na 10. strani so prispevki iz SV Slovenije, ki jih tudi tokrat prispeva samo M-Izbira Panonija

Na 11. strani se boste približe seznanili s težavami in kljubovanjem našega gorenjskega tozda v Tržiču

Stran 12 se ponaša z odličji, ki so v maju prišla v Mercator

Na 13. strani med drugim preberete, kaj pišejo drugi o nas in kaj pišejo izdajatelji internih biltenov o sebi

14. strani naj nihče ne prebere

Stran 15 je brez priporočila najbolj »brana«.

Eta,
nova
članica
sozda

16. maja je bil v obratih Ete, živilske industrije Kamnik, referendum za združitev te delovne organizacije v sozdu Mercator. Udeležba na referendumu je bila 96-odstotna, za združitev pa je glasovalo 77,55 odstotka delavcev. Ob tej priložnosti čestitamo 400-članskemu kolektivu Ete in mu zaželimo varno in uspešno prihodnost v sozdu Mercator. Eto predstavljamo na 2. strani - v tej številki bolj z gospodarskega vidika, prihodnjič pa »v živo«. - JN

Predstavljamo novo članico sozda

France Kastelic – Delovna skupnost sozda

Eta, živilska industrija Kamnik

Predmet poslovanja

Glavne dejavnosti Ete so: izdelovanje gorčice, vlaganje povrtnin in gozdnih sadežev, proizvodnja in predelava kukmakov (šampinjonov), predelava sadja, izdelovanje kisa, proizvodnja konzerviranih jedil in dodatkov iz mesa, drobovine, vrtnin in drugih živil rastlinskega in živalskega izvora

Stranske dejavnosti so:

- prodaja na drobno predmetov lastne proizvodnje in nakup in prodaja na drobno sadja in zelenjave in nakup embalaže

- pakiranje in prodaja na debelo sveže povrtnine, sadja, gob in gozdnih sadežev.

Danes je Eta v primerjavi z drugo tovrstno industrijo v Jugoslaviji solidno opremljena tovarna, ki se glede na ostale lahko pohvali z daleč največjo izkoriščenostjo proizvodnih zmogljivosti. Proizvodna oprema je v večini uvožena ali izdelana v lastni režiji tovarne.

Oblika organizacije

Eta je organizirana kot enovita delovna organizacija s sedežem v Kamniku. Poleg proizvodnje v Kamniku ima še obrat v Mengšu.

Ob koncu leta 1982 je bilo v Eti zaposlenih 400 delavcev v organizacijskih enotah – sektorjih. V letu 1982 je bil povprečni mesečni čisti osebni dohodek 12.942 dinarjev in je bil za 26% višji v primerjavi z letom 1981.

Proizvodni sektor, ki ima 250 zaposlenih, sestavlja proizvodnja v Mengšu; razvojno kontrolni sektor s 7 zaposlenimi se deli na razvoj in kontrolno službo; tehnični sektor s 46 zaposlenimi skrbi za izvedbo investicij in vzdrževanje strojev in naprav; v prodajni sektor, kjer je 73 zaposlenih spadajo: operativna prodaja, referent izvoza in uvoza, marketing in vsa skladišča – surovin, repromateriala, polizdelkov in izdelkov z opremo. Splošni sektor s 34 zaposlenimi sestavljajo: vodstvo DO (direktor, vodja splošnega sektorja oziroma sekretar), tajništvo, sanitarna služba in služba varstva pri delu. Na ravni vodstva DO je organizirana plansko-analitska služba kot štabna služba direktorja DO.

Zaradi narave svoje dejavnosti je Eta tovarna, ki ima tipičen sezonski značaj. Glavna predelovalna sezona se prične s 1. julijem in traja do konca oktobra. To je obdobje predelave svežih vrtnin. V Eti se zato nenehno trudi, da bi omilili sezonski vpliv proizvodnje in obremenitve porazdelili na ostale mesece v letu. To delno omogoča priprava surovin v polproizvode, ki jih nato finalizirajo v mesecih od novembra do približno marca, in program proizvodnje gotovih jedil, ki se proizvajajo običajno v prvi polovici poslovnega leta. Eta se lahko pohvali kot ena izmed redkih OZD, ki imajo za program konzerviranih mesnih in zelenjavno mesnih izdelkov registracijo za izvoz na tržišče zahodne Evrope.

Proizvodnja

Proizvodni program Ete sestoji iz naslednjih glavnih skupin proizvodov:

Največ pridelajo pasteriziranih vrtnin, ki zavzemajo kar dobrih 88 odstotkov proizvodnje (9.851 ton v letu 1982). Dobrih 5 odstotkov proizvodnje je priprava gorčice (592 ton v letu 1982). Večji delež proizvodnje so še sterilizirane vrtnine (565 ton v letu 1982). Sadnih mas so v letu 1982 proizvedli 88 ton in kompotov 49 ton.

Predelave sadja v kompote in mase je v Eti malo in pride v poštev le v primeru izpada proizvodnje povrtnin. Tehnološka oprema sicer omogoča predelavo oziroma konzerviranje sadja.

Sterilizirane vrtnine predstavljajo predvsem izdelki v pločevinah, kot npr. program gotovih jedil (paprika, sarma, pasulj in podobno), pa tudi izdelki v kozarcih

(npr. šampinjoni v slanici, korenje v slanici ipd.).

Pasterizirane vrtnine predstavljajo glavino proizvodnega programa: vložene kumarice, paprika, ajvar, feferoni, šampinjoni in drugo.

Gorčica je tradicionalni izdelek Ete in se proizvaja v različnih kvalitetnih variantah. Prodaja tega proizvoda je vsako leto približno enaka.

Tržišče

V preteklem obdobju je Eta s svojimi proizvodi nastopala predvsem na domačem, slovenskem trgu, kjer si je s kakovostjo proizvodov in prilagojenostjo izdelkov slovenskemu okusu kupcev pridobila ugled in zaupanje v svojo blagovno znamko.

Le 20 odstotkov proizvodnje prodaja v druge republike. V zadnjih letih je s stalno rastjo fizičnega obsega proizvodnje povečala izvoz na konvertibilno tržišče zapadne Evrope in prekomorskih dežel.

Izvoz predstavlja v fizičnem obsegu proizvodnje sedaj cca 10%. Skupni fizični obseg proizvodnje v letu 1982 je znašal 11,145 ton izdelkov.

Zaradi vse večje konkurence med predelovalci povrtnin (predelovalne kapacitete so se v Jugoslaviji v zadnjih petih letih podvojile) se Eta v svojih razvojnih načrtih opira predvsem na povečanje oziroma razširitev asortimenta proizvodnje delikates s tega področja po eni strani, po drugi strani pa se želi intenzivnejše vključiti v skupna prizadevanja za kar največji izvoz na konvertibilna področja. Za doseg teh ciljev bo morala vložiti dodatna investicijska sredstva za usposobitev in posodobitev proizvodne opreme. Eta nastopa s prodajo svojih izdelkov predvsem na domačem slovenskem trgu. Največji kupec njenih izdelkov je prav Mercator. Udeležba Mercatorja v domači prodaji Ete je 20-odstotna, s čimer je Mercator največji kupec v primerjavi z drugimi prometnimi sistemi. Leta 1982 je znašal obseg prodaje na domačem trgu preko 84 milijonov dinarjev.

Izvoz je dosegel v letu 1982 pomembno mesto, saj je Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje-zunanja trgovina, za Emono drugi največji izvoznik (realizacija 1982 = 7.011.098 din), pri čemer je ravno na tem področju mogoče doseči še veliko več.

Pomemben delež k obsegu poslovanja med Eto in SOZD Mercator so prispevali tudi tradicionalni dobri poslovni in tovariški odnosi na vseh ravneh medsebojnega sodelovanja.

Delovno organizacijo zastopa direktor ing. Alojz FRANC.

Cilji združitve Ete Kamnik v SOZD Mercator

Delavci Ete, živilske industrije Kamnik, so se odločili za združitve v SOZD Mercator zaradi naslednjih temeljnih ciljev:

- hitrejši razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter krepitev materialne osnove dela;

- nadaljnji in hitrejši razvoj proizvodno-tehnološkega procesa na osnovi večje produktivnosti dela, boljše kakovosti izdelkov ter smotnejše organizacije proizvodnega procesa;

- usposobitev za stalno povečanje izvoza na konvertibilna tržišča;

- povečanje fizičnega obsega proizvodnje in prodaje na domačem trgu;

- pospeševanje plasmana proizvodov preko drugih prodajnih sistemov v republikah in državah;

- racionalizacija poslovanja na prodajnem trgu s pomočjo skupne prodajne službe in skupnih prodajnih skladišč;

- skupna ekonomska propaganda in skupen nastop na sejmskih in drugih prireditvah;

- prednost pri koriščenju lastne surovinske baze v sistemu Mercator in skupni napor pri oskrbi s surovinami na drugih področjih;

- združevanje sredstev za nadaljnji razvoj in nove investicije;

- večja finančna zmogljivost in ugodnejše možnosti za pridobitev finančnih sredstev ob vključitvi v M-Interno banko;

- večja poslovna učinkovitost zaradi racionalnejše organizacije dejavnosti skupnega pomena;

- koncentracija materialne osnove, služb in kadrov ter usklajenosti razvojne politike vseh TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator;

- večja socialna varnost na temelju vzajemnosti in solidarnosti v SOZD.

Interesi, ki še nadalje vzpodbujajo delavce Ete, da se vključijo v SOZD Mercator, so poleg temeljnih ciljev naslednji:

- krepitev dohodkovne povezanosti neposrednih udeležencev v reprodukcijski verigi, od proizvajalca do porabnika, na podlagi skupnih vlaganj, skupnega prihodka, skupnega dohodka in skupnega rizika;

- skupni razvoj družbenega standarda in rekreacije delavcev;

- povečanje dohodka in skupnega dohodka družbe na podlagi povečanja produktivnosti svojega in celotnega družbenega dela;

- družbeno in ekonomsko smotrno upravljanje in gospodarjenje z živim in minulim delom;

- skupno reševanje problematičnih zadev na področju ekonomskih, pravnih in socialnih odnosov npr. politika cen ipd.;

- samoupravno usklajevanje in planiranje dela in razvoja;

- samoupravno določanje pogojev dela in pridobivanje ter delitev dohodka.

Z vključitvijo v SOZD Mercator je Eta, živilska industrija Kamnik nosilec razvoja proizvodnje indu-

je največji dobavitelj surovin Ete Kamnik iz SR Slovenije (leta 1982 700 ton kumaric in 50 ton zelja). Drugi večji dobavitelji surovin so PPK Kutjevo, Mitrosrem, Pirok Mokrijevo, RO Bečej, PIK Virovica in KZ Ptuj.

Zunanja trgovina

Kot nosilec proizvodnje industrijske predelave vrtnin in drugih proizvodov v sozdu mora Eta Kamnik nenehno skrbeti za izboljšanje kakovosti proizvodnje, predvsem za povečanje izvoza na konvertibilna področja.

Dosedanja zunanja trgovinska aktivnost med Eto Kamnik in SOZD Mercator je potekala samo v izvozu firmi DONATH v ZR Nemčijo. Vrednost izvoza kislih kumaric, feferonov in paprik je v letu 1982 znašala preko 400.000 DM ali cca 300 ton.

Ocenjujemo, da bi preko novo ustanovljenega predstavništva Intermarcat v Münchnu, preko predstavnika v Holandiji, preko že ustaljenih izvoznih poti in ob novi raziskavi tržišča (Severna Evropa, Bližnji vzhod, itd.), povečali izvoz na konvertibilna tržišča letno najmanj za 20%. V letu 1983 načrtujemo izvoz na konvertibilna tržišča v količini 300 do 500 ton. Poleg povečanja izvoza obstoječih proizvodov je mogoče izvoziti tudi druge proizvode, npr. sarme, gobe, polnjene paprike, pasterizirane višnje in slive, polže in drugo zelenjavo.

Za uresničitev tako zastavljenih izvoznih načrtov se mora Mercator-Mednarodna trgovina ustrezno organizirati in kadrovsko usposobiti, poleg tega pa morajo tudi druge temeljne organizacije v Mercator-Mednarodni trgovini prispevati svoj delež. Tako bi moral Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Stoklo zagotoviti preskrbo kozarcev, Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Contal pa bi moral uvažati pločevino za konzerve.

Za združitve Ete Kamni v SOZD Mercator je bilo tako veliko motivov. Z združevanjem dela in sredstev bo mogoče povečati izvozno aktivnost na konvertibilna tržišča, po drugi strani pa zagotoviti ustrezni repromaterial in opremo iz uvoza.

V SOZD Mercator bo Eta Kamnik v prvi fazi opravljala zuna-

2500 do 2700 ton za domači trg in 300 do 500 ton za izvoz preko Mercator-Mednarodne trgovine. To pomeni povečanje tržnega deleža Ete Kamnik v pokrivanje potreb domačega trga od 33% na 45%, kar pomeni znatno preusmeritev nabave z drugih proizvajalcev na Eto Kamnik.

Za tekoče srednjeročno obdobje do leta 1985 predvidevamo fizično rast obsega 10% letno v primerjavi s planiranimi količinami za leto 1983/84.

Glede na maloprodajne zmogljivosti SOZD Mercator in blagovne potrebe trgovine na drobno so siroke možnosti za razširitev proizvodnega programa Ete Kamnik nove proizvode, zlasti na področju delikatesnih proizvodov, povrtnin in predelave sadja (marmelade in džemi iz pulpe, polnjenje sadnih sirupov ter sadne solate iz zamrznjenega sadja), in sicer predvsem v prvi polovici leta, ko ima Eta probleme z zaposlitvijo proizvodnih delavcev.

Z razširitvijo proizvodnega programa je mogoče povečati tržni delež Ete Kamnik v skupnih potrebah SOZD Mercator na 66% oziroma do 4000 ton.

SOZD Mercator je že v dosedanjem poslovanju pomemben poslovni partner vseh večjih poslovnih sistemov, ki združujejo v svojem sestavu proizvodnjo in trgovino, tako v Sloveniji (Emona, ABC, Tima, Merx, Timav, Vipra) kakor tudi v drugih republikah (Centroprom, UPI, Centroslavija, Slavija). Glede na to, da v Mercatorju prevladuje kot pretežna dejavnost trgovina, je Mercator pri vseh teh poslovnih sistemih pretežno kupec njihovih proizvodov in v manjši meri dobavitelj proizvodov iz proizvodnje SOZD Mercator.

Zaradi tega položaja so realne možnosti, da skozi poslovne povezave dosežemo povečanje plasmana proizvodov Ete Kamnik v te in druge poslovne sisteme.

SOZD Mercator je na nabavnem tržišču poslovno povezan z vsemi večjimi proizvodnimi sistemi, zlasti v agroživilstvu Jugoslavije. Preko specializirane trgovske organizacije Mercator Sadje zelenjave pa smo v Sloveniji največji kupec svežega sadja in zelenjave in večini večjih proizvajalcev v Sloveniji in drugih republikah, ki so hkrati lahko tudi dobavitelji sveže zelenjave in sadja za predelavo v Eti Kamnik. Z vključitvijo Ete Kamnik v Mercator so preko koordinirane poslovne povezave večje možnosti za nabavo surovin in repromaterialov za potrebe Ete Kamnik.

Investicije

Eta Kamnik mora v sozdu Mercator neprestano povečevati proizvodnjo, tako v kakovostnem, kot tudi v količinskem pomenu. Z novimi vlaganji v posodabljanje proizvodnega postopka se bodo obstoječe proizvodne linije usposobile tako, da bo omogočena večja produktivnost dela ob enakem številu zaposlenih delavcev. Izboljšala se bo tudi kakovost končnih izdelkov, predvsem pa usposobitev proizvodnje za izdelke, namenjene izvozu. Tu gre predvsem za stroje in naprave, ki bodo omogočili bolj kakovostno sortiranje surovin, sodobnejši način zapiranja kozarcev (twist-off) in boljšo kakovost izdelkov, kar vse je nujen pogoj za dodatno povečanje izvoza teh izdelkov na konvertibilna tržišča.

Predvideni so tudi nekateri posegi v proizvodni proces, z vidika toka materiala oziroma racionalizacije dela. Tako naj bi proizvodni postopek od vhoda surovin do zaključnega izdelka ter pakiranja potekal v enem nepretrganem postopku s čimer bi izostalo prevelik notranji transport. To bi obnem pomenilo tudi zmanjšanje proizvodnih stroškov na enoto proizvoda.

Investicije v Eti Kamnik so do konca tega srednjeročnega obdobja – 1985 leta usmerjene v modernizacijo obstoječih linij, ki zahtevajo postopno nabavo nove opreme medtem ko novi gradbeni objekti niso potrebni.

Modernizacija obstoječih linij predračunski investicijski vrednost 50 milijonov dinarjev, je v srednjeročnem planu Ete za obdobje 1981-1985 in se vključuje v srednjeročni plan SOZD Mercator.

Začetki Ete segajo v leto 1923, ko je majhen obrat z izrazito obrtniškim načinom proizvodnje izdeloval gorčico, sadne sirupe, kompote in džeme.

V letu 1948 je bilo podjetje nacionalizirano. 1950. sta se mu pridružila še obrat v Mengšu, ki je proizvajal kvas, in obrat v Šmarci, ki je proizvajal testenine.

Leta 1963 je bil obrat v Šmarci zaradi nedonosnosti in zastarelosti opreme ukinjen. 1972. je bila v Mengšu ukinjena proizvodnja kvasa, objekt pa so preuredili za predelavo povrtnin.

Preobrat v zgodovini Ete pomeni leto 1963, ko je bila pretežno z lastnimi sredstvi zgrajena nova tovarna. S tem so bili dani vsi pogoji za večjo proizvodnjo in za preusmeritev v predelavo povrtnin. Nekdanji obrtniški način proizvodnje je postal iz leta v leto bolj podoben industrijski. K temu je v veliki meri pripomoglo vpeljevanje novih tehnologij in vključevanje strojne opreme v proizvodne postopke.

Lani je Eta dosegla preko 508 milijonov celotnega prihodka in dobrih 97 milijonov čistega dohodka. Akumulacije je imela nekaj manj ko 19 milijonov in dobrih 34 milijonov sredstev za reprodukcijo.

strijske predelave vrtnin in drugih proizvodov, skladno predmetu poslovanju Ete. Njen nadaljnji razvoj je v razširitvi asortimana proizvodnje delikatesnih izdelkov ter proizvodnje za izvoz.

Eta Kamnik se bo vključila kot enovita delovna organizacija v SOZD Mercator, z imenom MERCATOR-ETA KAMNIK, s 1. 7. 1983.

Uresničevanje ciljev združitve

Cilji združitve Ete Kamnik v SOZD Mercator se bodo uresničili z aktivnostjo vseh zaposlenih v Eti in z združevanjem dela in sredstev za tista opravila, ki smo jih opredelili kot osnovna pri ciljih združitve.

Z vključitvijo v SOZD Mercator se Eta Kamnik poveže v celotno reprodukcijsko verigo v sozdu. Poleg že tekočega črpanja surovinske baze bo skupaj z drugimi OZD v sozdu iskala možnost za uporabo še večjega surovinskega potenciala.

Mercator-Agrokombinat Krško

nje trgovinsko aktivnost preko obstoječih organizacij, kasneje pa bo treba postopoma preusmeriti kar največ teh opravil preko Mercator-Mednarodne trgovine.

Notranja trgovina

Živilska industrija Eta Kamnik je že v letu 1982 okoli 20 odstotkov svoje proizvodnje plasirala v trgovske organizacije v sestavi SOZD Mercator, in sicer v količini 2000 ton; od tega 1700 ton na domači trg in 300 ton v izvoz preko Mercator-Mednarodne trgovine.

Letne potrebe SOZD Mercator v blagovni skupini »predelave sadja in zelenjave« znašajo cca 6000 ton, pri čemer je proizvodno prodajni plan za proizvodno-ekonomsko leto od 1. 7. 1982 do 30. 6. 1983 z Eto Kamnik dogovorjen za količino 2000 ton za domači trg, oziroma 33% potreb v tej blagovni skupini.

Pri sedanjem proizvodnem programu Ete Kamnik ob vključitvi v SOZD Mercator predvidevamo povečanje nabave v proizvodno-ekonomskem letu od 1. 7. 1983 do 30. 6. 1984 na 3000 ton, in sicer od

Iz poročil volilnih komisij SOZD v sestavu Mercatorja

Center za obveščanje

Izvoljeni delegati samoupravnih organov sozda

V minulem aprilu smo v vseh temeljnih in delovnih organizacijah ter v Delovni skupnosti sozda Mercator volili delegate v organe samoupravljanja sestavljene organizacije združenega dela Mercator. Tako je bilo izvoljenih 45 delegatov v delavski svet sozda, v katerem bodo usklajevali interese 82 temeljnih in delovnih organizacij oziroma več kakor 15.000-članski kolektiv. Novopridružena Eta bo kot 83. članica sozda dala še naknadno 46. delegata. Hkrati je bilo izvoljenih 28 članov notranje arbitraže iz 27 članic in Delovne skupnosti sozda, 9 članov odbora samoupravne delavske kontrole na ravni sozda in 5 članov takega odbora za našo Interno banko.

Novoizvoljeni delegati samoupravnih organov sozda Mercator se bodo prvič sestali na konstitutivnih sejah v mesecu juniju in pri tem izvolili predsednike ter njihove namestnike, poročali o opravljenih in tekočih nalogah ter naredili okvirni program dela. To je že četrto mandatno obdobje, odkar je bil v marcu 1977. ustanovljen sozd.

K obravnavi osnutka sprememb SaS o združitvi v sozd

Mile Dolenc – M-Velepreskrba, Tozd Grosist Ljubljana

Delegati temeljnih ali delovnih organizacij?

Ob pravkar končanih volitvah v delavski svet SOZD Mercator se postavlja na prvi pogled morda nepotrebno, gotovo pa zelo zanimivo vprašanje. Ali so delegati delavskega sveta TOZD delegati temeljnih ali delovnih organizacij?

Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Mercator, n. sub. o. je na prvi pogled povsem jase. V 1. odstavku 47. člena določa, da ima vsaka **delovna organizacija** delavskem svetu SOZD na vsakih začelih 500 delavcev po enega de-

Zakona o združenem delu, ki se nanašajo na organe delovne organizacije, izvemši drugi in tretji odstavek 524. člena ter prvi odstavek 529. člena, uporabljajo tudi za organe sestavljene organizacije. Za delavski svet sestavljene organizacije velja torej vse kot za delavski svet delovne organizacije, razen:

1. da mora biti v delavskem svetu vsaka temeljna organizacija zastopana vsaj z enim delegatom;

2. da se v delavski svet volijo delegati v sorazmerju s številom delavcev temeljnih organizacij in

3. da se smatrajo za en glas glasovi dveh ali več delegatov iz iste temeljne organizacije, kadar odloča delavski svet o vprašanjih, o katerih se delavci osebno izjavljajo.

Prvi odstavek 524. člena Zakona o združenem delu velja torej ne samo za delavski svet delovne organizacije, ampak tudi za delavski svet sestavljene organizacije. Določa pa, da delavski svet delovne organizacije (torej tudi sestavljene organizacije) sestavljajo delegati delavcev **temeljnih organizacij**.

Razlika med sestavo delavskega sveta delovne in sestavljene organizacije je predvsem v tem, da mora imeti v delavskem svetu delovne organizacije vsaka temeljna organizacija svojega (najmanj enega) delegata, medtem ko za delavski svet sestavljene organizacije to ni nujno.

Ker za izvolitev delegatov v delavski svet sestavljene organizacije ne velja pravilo sorazmernosti števila delavcev temeljnih organizacij, je prav mogoče uporabiti kot kriterij število delavcev delovnih organizacij, kot določa tudi samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Mercator, n. sub. o. Ni pa mogoče zaradi tega smatrati delegatov delavskega sveta sestavljene organizacije za delegate delovnih organizacij. Še vedno gre za delegate temeljnih organizacij, le da nima vsaka temeljna organizacija svojega delegata, ampak imajo nekatere temeljne organizacije skupnega delegata.

Zanimivo je, da ostale določbe samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator, n. sub. o. (n.pr. členi 50 – 56) izhajajo iz pojmovanja delegatov delavskega sveta sestavljene organizacije kot delegatov temeljnih organizacij. Določba četrtega odstavka 53. člena n.pr. izrecno govori o delegatu TOZD. Zato je mogoče smatrati določbo prvega odstavka 47. člena zgolj kot tehnični spodrselj, ki ga kaže odpraviti že ob sedanjih spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma.

Prejeli smo

legata delavcev. Torej gre za delegate delovnih organizacij. Kljub temu so vendarle dovolj resni razlogi, da temu le ni tako.

Po Zakonu o združenem delu (482. člen) imajo delegati v delavskem svetu sestavljene organizacije enake pravice, obveznosti in odgovornosti kot delegati v delavskem svetu delovne organizacije. 539. člen pa določa, da se določbe

Sestav organov samoupravljanja sozda Mercator za obdobje 1983/85

Delegati delavskega sveta SOZD

1. M-Agrokombinat Krško
1. Žarn Janez
2. Petan Peter
2. M-Emba
3. Petelin Vojko
3. M-Hoteli gostinstvo
4. Skrjanec Metod
5. Poznič Helena
4. M-Izbira Panonija
6. Sedič Franc
7. Pišek Zvonko
8. Kavčič Rudi
5. M-Jelša
9. Otorepec Anton
6. M-Konditor
10. Kužnik Marija
7. M-Kmetijski kombinat Sevnica
11. Podpadec Vinko
12. Jazbec Ivan
8. M-KGZ Sora
13. Treven Matevž
14. Govekar Emil
9. M-KZ Logatec
15. Merlak Anton
10. M-KZ Cerknica
16. Klančar Rado
17. Modic Stane
11. M-Mednarodna trgovina
18. Holozan Alenka
19. Polak Tone
12. M-Nanos Postojna
20. Fišer Marjan
21. Marinšek Peter
22. Čuček Janez
23. Bizaj Rudi
13. M-Ograd Ormož
24. Glavanič Marija

14. M-Pekarna Grosuplje
25. Hren Stane

15. M-Potrošnik
26. Golubič Stanko

16. M-Preskrba Krško
27. Malus Anton

17. M-Rožnik
28. Žerovnik Andreja
29. Povhe Ludvik
30. Krkoč Marija
31. Šarčević Nada
32. Brvar Viktor

18. M-Rudar Idrija
33. Jerman Albina

19. M-Sadje zelenjava
34. Zor Bojan

20. M-Sloga
35. Makovec Jože

21. M-STP Hrastnik
36. Štravs Janez

22. M-Tehna
37. Fortič Mateja

23. M-Trgoavto Koper
38. Bonaca Bruno

23. M-Univerzal
39. Pucko Alojz

25. M-Velepreskrba
40. Omahen Majda
41. Štimec Boris
42. Mihelič Franc

26. M-Zarja Ormož
43. Kovacič Anica

27. M-Kopitarna Sevnica
44. Polutnik Anton

28. Delovna skupnost SOZD
45. Kotar Alojz

Člani odbora samoupravne delavske kontrole SOZD

M-KZ Logatec – kmetijstvo

1. Kleč Zvonka

M-Kopitarna Sevnica – industrija

2. Anzelc Alojz

M-Nanos, TOZD Sadje – trgovina na deb.

3. Novak Rugero

MIP, TOZD Maloprodaja – trgovina na drob.

4. Majdič Štefka

M-Rožnik, TOZD Jelka – trgovina na drob.

5. Češarek Franc

M-Mednarodna trgovina – zunanja trgovina

6. Stošički Franc

M-HG, TOZD Mantova – gost. in turizem

7. Gunstek Ivanka

M-Tehna, TOZD Cibes – storitve

8. Lojk Simon

Delovna skupnost SOZD

9. Bitenc Mile

Izposojeni intervju iz Tovarne mesnih izdelkov v Ljubljani

Stane Jesenovec, v Dogovorih

Sovlaganja Mercatorja za potrebe mesne industrije

»Tako bi zaposlili dvajset moških za mesarje,« je izjavil tehnični vodja Tovarne mesnih izdelkov z Mesarske 1 Andrej Plestenjak.

Ta 320-članski delovni kolektiv živilske industrije je sestavljen del DO Velepiskrba iz sozda Mercator. Vključenost v ta kmetijsko-proizvodno-trgovski kompleks je tudi TMI omogočila odziv od izgub in vstop med tiste tozde, ki dobro gospodarijo.

»K boljšim poslovnim uspehom je največ prispevala specializacija. Medtem ko se z Emono že dogovarjamo o skupni klavnici v Zalogu, smo pri nas podvojili izdelavo trajnih suhomesnatih izdelkov. Nekdanje garaže (!) za tovarnjake, ki so bile največkrat prazne, smo preuredili v sodobne sušilnice. Letno izdelamo 600 ton suhomesnatih izdelkov in smo največji pripravljalca tega v Sloveniji.

Kakovost in ugodnejše cene v primerjavi s svežim mesom in poltrajnimi izdelki so izboljšale tudi naš dohodek. Se vedno pa želimo, da bi dosegli vsaj povprečno stopnjo akumulacije gospodarstva,« je povedal sogovornik.

V Mercatorju in seveda v TMI si skušajo zagotoviti stalno oskrbo z govedom in prašiči. V sozdu so uvedli interne kompenzacije, s katerimi kmetom iz KZ Logatec, Žiri in Cerknica krijejo razliko med uradno določeno (98,00 din) in tržno ceno (130,00 din) goveda. To pa je žal spet znatno manj kot v drugih republikah, kjer ponujajo

odkupovalci za govedo že po 195,00 dinarjev.

Svinjino si zagotavljajo z vlaganji v nove farme. Iz sovlaganj v farmo v Novi Topoli (SR BiH) že prejemajo zaklano oziroma za predelavo pripravljeno svinjsko meso. Stroški prevoza in krala so se s tem močno zmanjšali.

Podpisali so tudi sporazum o sovlaganjih v farmo ABC Pomurka in pristopajo h gradnji farme Mercator v Krškem. Skupno bo TMI iz vseh treh farm dobival letno okrog 60 tisoč prašičev.

»Ugodnejši rezultati so tudi posledica boljše discipline. Na samoupravnih organih in v družbenopolitičnih organizacijah smo se dogovorili, da bomo dosledno izvajali disciplinske ukrepe. Delavci so se odločili, da obstajata samo dve možnosti: marljivo in disciplinirano delo ali pa izključitev iz tozda,« je opozoril še na to plat dela tehnični vodja Andrej Plestenjak.

Ko na samoupravnih organih obravnavajo poslovno politiko tozda, delovne organizacije in sozda, ugotavljajo, da reprovgeriga še vedno ni sklenjena. Z izvozom mesa in mesnih izdelkov bi radi zagotovili devize tudi za nakup materialov, ki jih potrebujejo za pridelavo krme in rejo živine kmetje. Prav tako pa bi radi storili vse, da bi bili še bolj povezani z Mercatorjevo prodajno mrežo in omogočili dobro in stalno založenost z mesom in mesnimi izdelki.

V TMI pripravijo letno okrog 5500 ton mesa in 3500 ton mesnih izdelkov. Lani so s tem pridobili 1,32 milijarde dinarjev prihodka. Precejšen del so ga ustvarili tudi z izvozom v dežele v razvoju. Foto: fotoarhiv centra za obveščanje SOZD Mercator

● Sestav organov samoupravljanja sozda Mercator za obdobje 1983/85

Člani notranje arbitraže SOZD

1. M-Agrokombinat Krško
1. Poljanec Cvetka
2. M-Emba
2. Smolič Igor
3. M-Hoteli gostinstvo
3. Kmetič Cveto
4. M-Izbira Panonija
4. Zadravec Franc
5. M-Jelša
5. Čoh Peter
6. M-Konditor
6. Lipovšek Emilijana
7. M-Kmetijski kombinat Sevnica
7. Golob Avgust
8. M-KGZ Sora
8. Praprotnik Marjan
9. M-KZ Logatec
9. Petrovič Ivan
10. M-KZ Cerknica
10. Petrovič Anica
11. M-Mednarodna trgovina
11. Damjan Boris
12. M-Nanos Postojna
12. Paternost Sergej
13. M-Ograd Ormož
13. Kolarič Ivan
14. M-Pekarna Grosuplje
14. Plankar Štefan
15. M-Potrošnik
15. Čuš Roman
16. M-Preskrba Krško
16. Koprivnik Anica
17. M-Rožnik
17. Olivo Armand

18. M-Rudar
18. Podobnik Mira
19. M-Sadje zelenjava
19. Zajec Marija
20. M-Sloga
20. Drozdek Ivan
21. M-STP Hrastnik
21. Podlogar Bogomir
22. M-Tehna
22. Kolarič Kamilo
23. M-Trgoavto Koper
23. Božič Gojmir
24. M-Univerzal
24. Tivadar Franc
25. M-Velepiskrba
25. Žagar Drago
26. M-Zarja Ormož
26. Medik Otmar
27. M-Kopitarna Sevnica
27. Češek Vida
28. Delovna skupnost SOZD
28. Srdić Alenka

Člani odbora samoupravne delavske kontrole Mercator-Interne banke

- M-Rožnik, TOZD Grmada – maloprodaja
1. Valenčak Franc
- MIP, TOZD Veleprodaja – veleprodaja
2. Kolarič Alenka
- M-Agrokom., TOK Koop. – kmetijstvo
3. Marjetič Rezika
- M-Nanos, TOZD TMI – industrija
4. Vesel Sonja
- M-HG – gostin. turizem
5. Škrjanec Metod

Z generalnim direktorjem DO M-Mednarodne trgovine

Sonja Dolinšek – M-MT, Tozd Slovenija sadje, zunanja trgovina

35 let do danes – za uspešnejši jutri

Po čem je Mercator – Mednarodna trgovina v sozdu elitna delovna organizacija?

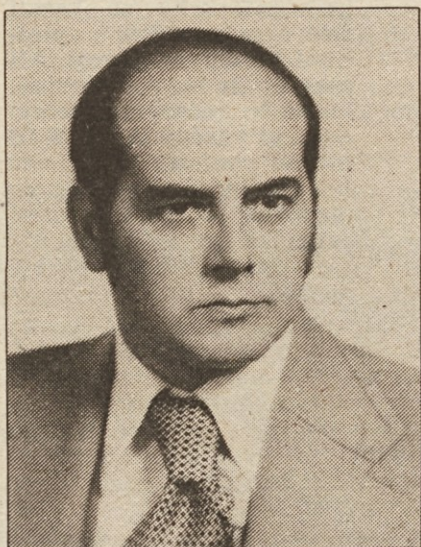
Soba v osmem nadstropju nove poslovne stolpnice na Titovi 66 je svetla, prostorna, prijetna, a strogo preprosta. Sejna miza, klubska mizica za posamezne obiskovalce, pisalna miza z dvema, tremi papirji, ki napovedujejo prihod novih strank.

Tudi generalni direktor je tak – skromen, posloven, strog... V rešnici strogo samo učinkuje, zaradi svoje odsekane redkobesednosti in avtoritativnega glasu saj je sicer zelo dovtipen za smiselni dovtip in vzpodbuden nasmeh. Zato morda niti ni bilo težko začeti kar z malo spolzkim vprašanjem.

»Vsi v SOZD vemo, da je bila DO Mercator-Mednarodna trgovina ustanovljena pred dobrima dvema letoma – kako zdaj to s 35-letnico??«

»DO MMT je pravna in univerzalna naslednica združenih organizacij Slovenija sadje, Contal in Steklo, od katerih je bilo Slovenija sadje ustanovljeno v začetku leta 1948, Contal in Steklo pa sta tudi že pred združitvijo proslavljala svoji 30. obletnici delovanja. Zato smo se odločili proslavljati 35. obletnico skupaj, zavedajoč se, da smo združeni močnejši, prodornejši in uspešnejši.«

»Skratka, delovnih rezultatov iz preteklih let, kljub novemu

Generalni direktor M-Mednarodne trgovine, Mitja Marinšek

imenu in organizaciji, ni moč izbrisati?»

»Celo nasprotno. Kot sem že dejal, se je v teh dveh letih izkazalo, da smo v novi združbi močnejši – imamo dokaj celovito registracijo: uvoz in izvoz ter zastopanje tujih firm na področju prehranbenega in neprehrambenega blaga, opreme, stekla, keramike, izdelkov iz metalov in nemetalov ter praktično vseh proizvodov široke potrošnje. MMT je delovna organizacija s

620 zaposlenimi v zunanjetrgovinsko usmerjenih TOZD Slovenija sadje-zunanja trgovina, Slovenija sadje-maloobmejni promet, Contal in Steklo, proizvodno – hladilniško usmerjeni TOZD Slovenija Sadje Bohova, skladiščno-hladilniško usmerjeni TOZD Slovenija sadje Zalog in Delovni skupnosti skupnih služb.«

S ponosom in ljubeznijo v glasu našteva podatke o moči nove delovne organizacije – skoraj 6 novih milijard prometa, 0,7 milijona čistega dohodka na delavca, zlasti pa 96% vsega izvoza sozda Mercator v lanskem letu, so podatki, ki nekaj povedo. Slišati je kar preveč idealno, zato nalašč vrtam dalje:

»Ali bi bili rezultati tudi taki, če bi samo sešteli posamezne uspehe DO Slovenija sadje, Steklo in Contal v stari obliki?»

»Mirno lahko trdim, da ne. Pričnan pa sem, da tudi združeni ne bi dosegali takšnih uspehov, če bi vsi tozdi, ki sedaj sestavljajo MMT, ne bili že vsa prejšnja leta tako prodorni in trdni.«

Prav mi je in tega se oba dobro zavedava. Da bi mi dokazal, da moje vprašanje le ni bilo navadna provokacija, umirjeno nadaljuje:

»Z združitvijo imamo sedaj vse pogoje, da se razvijemo tudi na področju predelave do višjih oblik proizvodov ter storitev na področju gostinstva in turizma. Osnova za to je močna predstavniška mreža z organiziranimi skladišči in od-

kupnimi mesti, odkoder si zagotavljamo osnovne surovine in blago za izvoz.«

»Združitev torej le predstavlja prednost.«

»Kakor kakšna. Naj opozorim na paradoks. Združitev v DO MMT že kaže številne rezultate, take kot smo jih vsaj okvirno lahko načrtovali in pričakovali. Žal pa združitev v soz, čeprav je bila izpeljana nekaj let pred tem, še ni dala vseh planiranih rezultatov. Naša prva naloga je, da vzpodbudimo k sodelovanju tudi tiste članice sozda, ki še niso našle »poti v svet«, če lahko tako rečem. Zapiiranje v občinske meje in načrtovanje proizvodnje brez povezave s plani izvoznikov, ki najlažje izračunajo, katero blago se bo v prihodnje na tujih trgih najbolje prodajalo, je še vedno najtrši oreh, ki ga moramo streti. Nenehna svetovna recesija in vedno težji konkurenčni pogoji pa zahtevajo za dobro poslovanje ustrezne blagovne fondre za uspešen izvoz na zahtevna tržišča.«

»Glede na osnovne usmeritve sozda, govoriva sedaj verjetno prav o kmetijskoživilski problematiki?»

»Tako je!«

»Vprašala sem zato, ker se mi zdi, da bi ob tem jubileju vendarle morala reči nekaj več o 35 letih Slovenija sadje.«

»Prav gotovo. Leta 1948 je bilo v Slovenija sadju zaposlenih le 21 delavcev, ki so skrbeli za odkup in plasma sadja in v prvih petih letih uspeli navezati toliko komercialnih vezi s tujimi partnerji, da so dosegli za tiste čase prav zavirljive rezultate, 30 milijonov prometa, 6.000 ton odkupljenega blaga, od katerega so izvozili kar 2.800 ton, se pravi skoraj polovico. Tudi pri uvozu so pričeli uspešno orati ledino in oskrbeli naše tedanje gospodarstvo s 400 tonami različnega prehranbenega blaga in začimb...«

»Tedaj so bila specializirana podjetja še sorazmerno redka in verjetno je bilo na nek način enostavneje imeti vodilno vlogo?»

»Ne bi rekel. Dejstvo, da so Jugoslavijo v letih 1953-1954 takorekoč preplavili ceneno in razmeroma kakovostno sadje in vrtnine iz Grčije, je ravno našo panogo močno prizadelo. In prav zato so morali tedanji komercialisti postati dobri kalkulant in izvirni trgovci, z vsemi vrlinami in slabostmi. To so bili časi samoodpovedovanja in številnih težav, ki so jih tedanji delavci prostodušno premagovali z elanom, prijateljstvom, neposrednostjo in osebnostno skromnostjo. Ob tem naj poudarim, da je bil prvi delavski svet Slovenija sadja izvoljen že leta 1951.«

»Kolikor vem, je podjetje šele po 10 letih delovanja uspelo dobiti prve lastne prostore na Titovi 19 v Ljubljani?»

»Že to kaže na osnovno značilnost delavcev Slovenija sadja, ki je še danes ena bistvenih vrlin DO – da so največ pozornosti vselej posvečali skupnim izboljšavam in šele potem osebnemu standardu. Kajti celo lastne pisarne so komercialisti dobili šele isto leto, ko je že pričela delovati hladilnica v Zalogu, v Bohovi pa je bil že odkupljen sedanji kompleks zemljišč za hladilnico, z zgradbami vred, in so prve investicije tudi že stekle.

Tudi ob dvajsetletnici Slovenija sadja smo si še vedno prizadevali širiti kapacitete, izvedli smo notranjo reorganizacijo po tozdi in se pričeli pripravljati na vključevanje v večji poslovni sistem. Delo pa ni zastalo in leta 1976 smo dosegli že 55 starih milijard prometa, v približno enakih razmerjih med izvozom, uvozom in plasmajem na domačem trgu.«

»Torej je Slovenija sadje že od leta 1958 imelo podobno strukturo poslovanja kot danes, le da je medtem prišlo še do oblikovanja tozdov in različnih združitven?»

»Z bistvenimi dopolnitvami: skladišče v Kanalu, razširjena hladilnica v Zalogu, proizvodnja linija koncentratov in do skrajnosti posodobljena in razširjena hladilnica v Bohovi, maloobmejna trgovina, organizirane odkupno-prodajne točke po vsej Jugoslaviji, skladišča v Zagrebu, Podujevu, Brčkem, Arandjelovcu...«

»In ne nazadnje kar trije novi sektorji – Mercator-Turist, lovstvo in Bliznji Vzhod...?»

»Tako je. In prav to zadnje nam dokazuje, da se ne bojimo smelih poslovnih odločitev tudi danes. Naš nadaljnji razvoj (govorim o MMT danes), je odvisen prav od še večje smelosti in okretnosti poslovnih odločitev, od posodabljanja strokovnih služb DS, predvsem v povezavi z AOP, od okrepjenega kadrovanja v vseh dejavnostih DO, uvajanja višjih oblik finalizacije proizvodov in od sovlaganj v primarno proizvodnjo, da si zagotovimo kvalitetne blagovne fondre. Tega se dobro zavedamo.«

Spet se mi je zazdelo, da je pogovor postal preveč stereotipen in žilica mi znova ni dala miru:

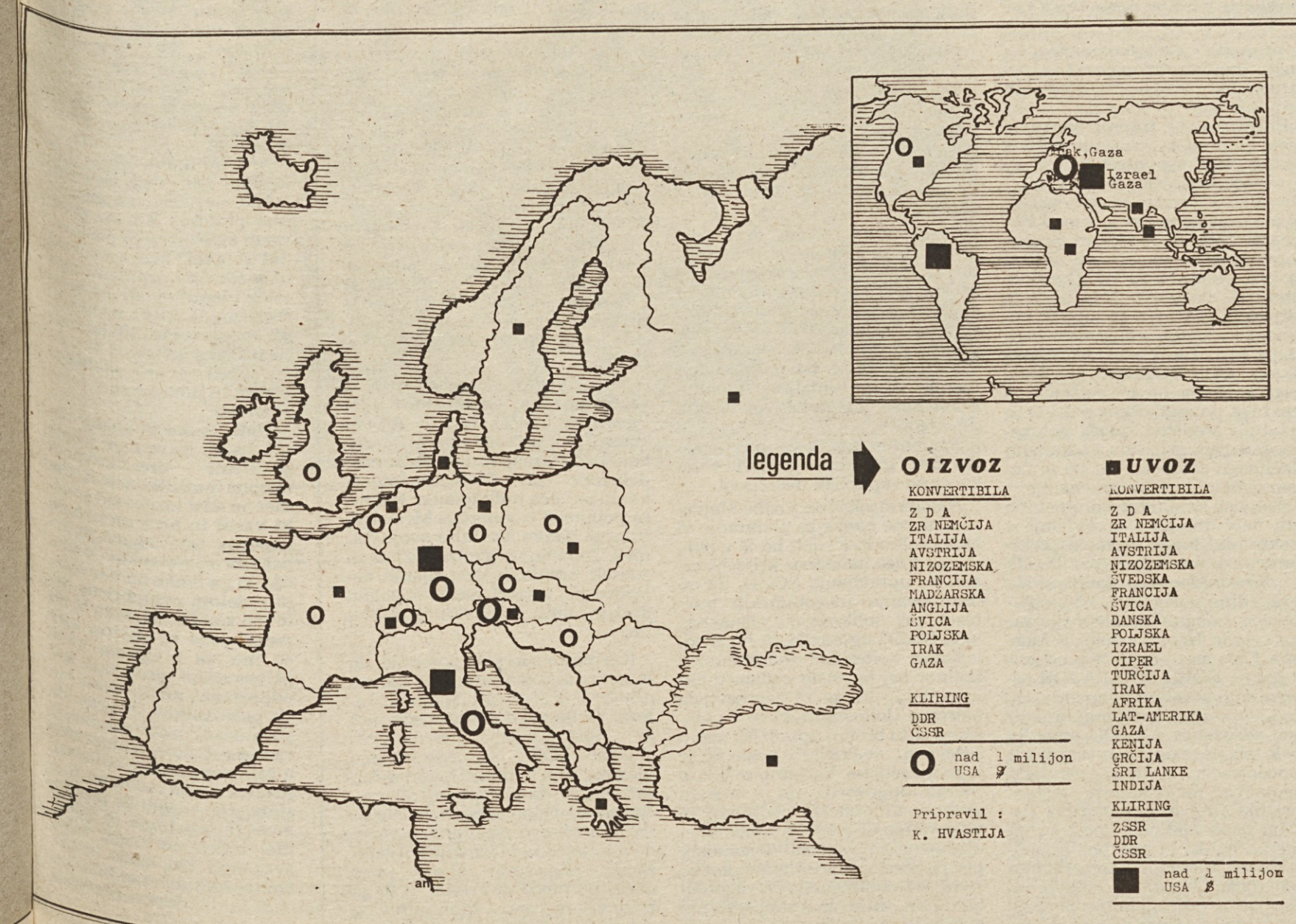
»Nekateri trdijo, da je MMT v sozdu »elitna« DO? ...«

»Če je »elitna« vzdevek za bahaška ali stremuška, potem lahko v imenu 240 skladiščnih in hladilniških delavcev, 20 šoferjev, 170 komercialistov, 90 računovodskih in administrativnih delavcev, 40 prodajalcev in 60 predstavnikov, kurirjev, snažil, vzdrževalcev, odločno rečem NE! Če pa »elitna« pomeni prizadevnost za delovni uspeh, ne samo posameznih tozdov in delovne organizacije, ampak tudi sozda, lahko s popolnim zaupanjem v iste delavce z veseljem odgovorim tudi v njihovem imenu, da bomo skušali postati še bolj »elitni«.

»35 let uspešnega dela, pogled na težko, a smelo prehojeno pot; kaj pomeni za delovno organizacijo tak jubilej?»

»Nič drugega kot trdno šartno osnovo za uspešnejši jutri!« Vstal je, mi krepko stisnil roko, se prijazno nasmehnil, skozi vrata pa je že vstopila naslednja stranka...

Regionalni pregled izvoza in uvoza soz Mercator 1983

Vesna Bleiweis

Vesna Blen

Spremembe letnega plana za leto 1983

Edita Žiberna - DSSS

Ukrepi za gospodarnost poslovanja

V drugi fazi letnega planiranja smo poleg že prej upoštevanih ciljev in nalog, ki izhajajo iz srednjeročnega plana 1981-1985, možno-
stmi poslovanja trgovine v letošnjem letu ter predvidenih možnosti nabave in prodaje trgovskega blaga (komercialni plan) upoštevali:

- analizo doseženih rezultatov poslovanja in dela TOZD in DO Nanos kot celote za leto 1982 (prej devetmesečje 1982 in ocena zad-

njih treh mesecev). Rasti in razmerja elementov plana smo uskladili z rezultati po ZR 1982;

- smernice Resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za leto 1983 (v I. fazi smo upoštevali predlog resolucije);

- določila Zakona o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje določenih izdatkov v letu 1983. V I. fazi letnega planiranja smo upoštevali počasnejše naraščanje teh

izdatkov (reklama, propaganda, reprezentanca, potni stroški, pogodbe o delu) od rasti planiranega celotnega prihodka;

- določila Dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1983. V prvi fazi letnega planiranja smo pri planiranju rasti sredstev za osebne dohodke upoštevali le usmeritve predloga resolucije (50% počasnejša rast sredstev za OD od rasti čistega dohodka). V drugi fazi planiranja smo

uskladili planirano rast sredstev za OD z globalno resolucijsko usmeritvijo, ki upošteva 35% počasnejšo rast sredstev za OD od rasti dohodka in določil Dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka razdelava resolucijskih usmeritev). Usmeritve dogovora za leto 1983 smo upoštevali tudi pri razporeditvi sredstev za skupno porabo po ZR 1982 in pri planiranju le-teh za razporeditev po ZR 1983;

- povečanje obrestne mere iz prvotne planirane 20% na 30%.

Zaradi vpliva višjih planiranih obresti za kredite, ob upoštevanju višje obrestne mere in ob predpostavki, da bi se kratkoročni premostitveni krediti gibal tako kot v letu 1982, oziroma da bi bilo za poslovanje potrebnih povprečno toliko tujih sredstev kot v preteklem letu, smo ugotovili, da bi brez dodatnih ukrepov nekateri tozdi (Indus, Trgovina, Grosist) poslovali z izgubo. Zaradi tega so tozdi sprejeli in izvajajo ukrepe, ki zasledujejo izboljšanje gospodarnosti, zmanjšanje stroškov in večjo donosnost poslovanja:

- zmanjšanje števila zaposlenih,
- zmanjšanje zalog oziroma njihovo hitrejšo obračanje,
- ukinitvev nekaterih vrst trgovskega blaga oziroma prodajnih programov, (TOZD Grosist), predvsem tistih, katerih razlike v ceni ne pokrivajo pri poslovanju nastalih stroškov, obveznosti ali osebnih dohodkov, vendar ne tistih vrst trgovskega blaga, s katerim oskrbujejo lastno prodajno mrežo,
- zmanjšanje stroškov poslovanja,

- večja specializacija v maloprodajnih enotah,
- racionalizacija delovnega časa,
- ukinitvev nekaterih (predvsem manjših) enot, ki poslujejo z izgubo.

Pri planu DS Mercator-Nanos Postojna, smo upoštevali nekatere pripombe temeljnih organizacij, kar je vplivalo na manjšo spremembo plana strukture del in nalog, ki jih bodo posamezne službe v čistih splošnih službah opravljale za posamezne uporabnike - tozde.

Spremenil se je tudi plan pridobivanja dohodka oziroma celotnega prihodka delovne skupnosti. Obseg in rasti posameznih stroškov in obveznosti DS smo uskladili s podatki po ZR 1982 ter upoštevali korekture planov tozdv, na primer povprečne rasti stroškov, obveznosti iz dohodka in osebnih dohodkov, ki izhajajo iz planov tozdv.

Povprečna planirana prispevna stopnja za financiranje čistih splošnih služb se je v primerjavi s planirano za leto 1982 zmanjšala za 7,8%, za financiranje gospodarsko računskega sektorja za 9,3%, za financiranje razvoja AOP za 15%, za financiranje komercialne službe pa ostala nespremenjena. Če vzamemo povprečno prispevno stopnjo za financiranje vseh naštetih služb, se je ta za leto 1983 v primerjavi s planirano v prete-

Nanosove vesti

klem letu znižala za 8%. Prispevek DS bo predvidoma v letu 1983 naraščal 48% počasneje od rasti dohodka.

Ko smo ob sprejemanju sprememb letnega plana za leto 1983 obravnavali planirane prispevne stopnje za financiranje posameznih služb delovne skupnosti naše delovne organizacije ter rasti prispevkov v primerjavi z rastjo dohodka, smo se zopet srečevali s pripombami na sistem oziroma rast prispevka za financiranje delovne skupnosti sozda Mercator. Na to imamo pripombe že vsa leta, odkar smo se vključili v sozd. Moti nas predvsem sistem financiranja, prispevne stopnje in rast prispevka za financiranje čistih skupnih služb sozda. Se vedno mislimo, da bi bilo treba dela in naloge posameznih služb čistih skupnih služb (pa tudi ostalih služb) vsako leto planirati po uporabnikih storitev, tako da bi se vsako leto, upošte-
vaje:

- planirane količine del in nalog za posamezne uporabnike,
- potrebno višino celotnega prihodka za pokrivanje stroškov, obveznosti osebnih dohodkov, skupno porabo čistih skupnih služb sozda ter
- planirane dohodke posameznih tozdv,

spremljale prispevne stopnje za financiranje (v tem primeru) čistih skupnih služb. Pri nespremenjenih prispevnih stopnjah je rast prispevka posamezne uporabnice storitev tolikšna kot rast doseženega dohodka, kar ni v skladu z resolucijskimi smernicami o počasnejši rasti vseh vrst porabe od rasti dohodka.

Če pri planiranju celotnega prihodka posameznih služb upoštevamo smernice resolucije, določila Dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka, Zakon (ali dogovor) o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev, je planirana rast celotnega prihodka nedvomno počasnejša od rasti dohodka tozdv - uporabnic, združenih v sozd. Posledica tega je zmanjševanje prispevnih stopenj za financiranje posameznih služb. Poleg tega pa na zniževanje prispevnih stopenj vpliva tudi vključevanje novih delovnih organizacij v sozd. Posledica tega je povečevanje dohodka.

Predsednica mladinske organizacije bere pozdravno pismo ob sprejemu štetef.

Prevzem krajevne štafete, ki so jo prinesli mladinci iz Neverk.

V torek, 10. maja

Sergej Paternost

V Postojni sprejem Štafete mladosti 1983

V torek, 10. maja, smo v Postojni sprejeli zvezno štafeto mladosti kot tudi krajevne štafete.

Naša delovna organizacija je bila počaščena, da sprejme krajevno štafeto, ki je prišla v Neverk. V ta namen so se povezale mladinska

in ostale družbenopolitične organizacije.

Sprejem štafete je bil organiziran na dvorišču M-Nanosa v Po-

stojni, na Tržaški ulici 59.

Mladinci so okrasili steno vrtnarice z zastavami in sliko našega Tita z napisom »PO TITU - TITO«. Štafeta je pritekla na naše dvorišče ob 14. uri. Sprejeli so jo naši mladinci, ki so po kratkem kulturnem programu in s tekom

okoli skladiščne hale nadaljevali pot do Srednješolskega centra kjer je bil sprejem vseh štafet.

Sprejeli so jo naši mladinci, ki so ga pripravili naši mladinci, je obsegal pozdravno pismo, ki ga je prebrala predsednica mladinske organizacije. Sledili sta dve recitaciji ter glasbena točka, v kateri je zaigral harmonikar Maks Vadrnjak dve partizanski koračnici. Sprejema se je udeležila večina zaposlenih iz tozdv Grosist in Izbi-
ra ter iz DSSS.

Krajevna štafeta je krenila na pot iz Perutninskega kombinata Noverke ob 10.20. Na svoji poti je obiskala DO Javor Pivka, Javor Prestranek, Oles Postojna, LIV Postojna, Transavto Postojna ter ob 14. uri še Mercator Nanos Postojna. Sprejem zvezne kot tudi

krajevni štafet je bil ob 15. uri pred Srednješolskim centrom v Postojni. Tu se je zbralo ogromno število občanov in vojske.

Med posameznimi prihodi štafet se je odvijal kulturni spored, v katerem so sodelovali mladi z recitacijami. Nastopila sta tudi mladinski pevski zbor in godba na pihala iz Postojne.

Najslovesnejši trenutek je bil, ko je pred poslopje centra pritekla zvezna štafeta, ki jo je nesla mladinka iz delovne organizacije Postojnska jama, skupaj s predstavnikom vojske in spremstvom. Štafetno palico je sprejela predsednica skupščine občine Postojna, ki jo je tudi predala mladim, ko je štafeta nadaljevala svojo pot po Sloveniji.

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

O ustanavljanju obratovalnic (zasebnih trgovin) po obrtnem zakonu in po zakonu o blagovnem prometu

Po navedenih zakonih lahko delovni ljudje oziroma zasebniki opravljajo »prodajo na drobno« pod določenimi pogoji. Če pogledamo naprej obrtni zakon, bomo ugotovili naslednje: Zakon je bil objavljen v Ur. listu SRS, št. 1/79 in dopolnjen v SRS 6/83.

V 1. členu navaja, da delovni ljudje s samostojnim osebnim delom lahko opravljajo poleg ostalih gospodarskih dejavnosti tudi »prodajo na drobno«. Nadalje zakon določa, da za opravljanje gospodarske dejavnosti ustanovi samostojni obrtnik obratovalnico, in sicer »prodajalno za prodajo na drobno«.

V 107. členu so določila o predmetu poslovanja prodajalne. Ta je lahko naslednji:

1. Mešano industrijsko blago
 - tekstilno, kratko in pleteno blago ter konfekcija
 - galanterijsko in bazarsko blago in igrače,
 - vrvarski izdelki ter izdelki iz konoplje in jute,
 - obutev ter izdelki iz gume, kaučuka in plastičnih snovi,
 - železnina in kovinski izdelki, kmetijsko orodje in umetna gnojila ter sredstva za varstvo rastlin,
 - naftni derivati in plin za gospodinjstvo v jeklenkah,
 - čebelarški material in potrebščine,
 - električne naprave za gospodinjstvo in material za električno razsvetljavo,
 - barve, laki, kemikalije in potrebščine,
 - parfumerija, parfumerijsko in kozmetično blago,
 - steklo, porcelan in keramika,
 - papir, pisalne in šolske potrebščine,
2. Živila in gospodinjske potrebščine
3. Sadje in zelenjava
4. Tobačni izdelki, vžigalice in potrebščine (znamke in razgle-
dnice)
5. Časopisi in periodični tisk

Za opravljanje zgoraj navedene zasebne dejavnosti mora imeti zasebni obrtnik »obratno dovoljenje«, ki ga izda upravni organ občine v kateri je poslovni prostor. Dovoljenje se izda le, če prosilec in prostori izpolnjujejo predpisane pogoje, in ga ni mogoče prenesti na drugega. Obratovalnico mora voditi in v njej osebno delati tisti, ki mu je bilo izdano obratno dovoljenje.

V obrtnem dovoljenju za ustanovitev prodajalne za prodajo na drobno se v označbi dejavnosti vpišejo proizvodi oziroma skupine proizvodov, ki jih bo ta prodajalna prodajala.

Samostojni prodajalec kupuje proizvode za prodajo pri proizvajalnih organizacijah združenega dela ali v trgovinah na debelo. Kmetijske živilske proizvode in gozdne sedeže ter obrtne proizvode lahko kupuje prodajalna tudi pri zasebnih kmetijskih proizvajalcih oziroma samostojnih obrtnikih.

Samostojni prodajalec na drobno sme zaposliti največ 2 delavca.

Dovoljenje za uporabo dopolnilnega dela drugih delavcev izda pristojni občinski upravni organ.

Po tem obrtnem zakonu torej delovni ljudje – zasebniki lahko z osebnim delom z njihovimi sredstvi opravljajo prodajo na drobno »v svojem imenu in na svoj račun.«

Če sedaj pogledamo še določila Zakona o blagovnem prometu v zvezi s prodajo blaga na drobno po zasebnikih, bomo ugotovili naslednje:

Zakon je bil objavljen v republiškem uradnem listu SRS 21/77. Določila o opravljanju blagovnega prometa z osebnim delom so zajeta v členih 42 do 49.

Po tem zakonu delovni ljudje oziroma zasebniki lahko sami ali skupaj s člani svoje družine opravljajo prodajo na drobno, sicer:

- živil,
- časopisov,
- knjig,
- papirja,
- vžigalic ter
- galanterijskih in drogerijskih proizvodov

Na podlagi pismene pogodbe o delu z organizacijo združenega dela, ki izpolnjuje pogoje za prodajo na drobno z gornjimi proizvodi. Delovni ljudje opravljajo prodajo na drobno »v imenu organizacije združenega dela in na njen račun.«

Proizvode in način prodaje na drobno določi organizacija združenega dela s samoupravnim splošnim aktom.

- Občinska skupščina z odlokom predpiše na podlagi mnenja organizacije potrošnikov v občini, na katerih območjih je dovoljeno opravljati blagovni promet po zasebnikih.

Če primerjamo določila, ki se nanašajo na zasebno prodajo blaga na drobno obeh zgoraj navedenih zakonov, bomo ugotovili nekaj bistvenih razlik:

Predvsem velja omeniti odgovornost. Po obrtnem zakonu zasebni prodajalec opravlja prodajo »v svojem imenu in na svoj račun.« Po določilih zakona o blagovnem prometu pa opravlja prodajo na drobno »v imenu organizacije in na njen račun.«

Gre torej za to, da po obrtnem zakonu odgovarja splošno za vse poslovanje in za posledice, ki iz tega poslovanja nastanejo, izključno nosilec obrtnega dovoljenja.

Po zakonu o blagovnem prometu pa za vse morebitne ugotovljene napake in nepravilnosti odgovarja organizacija združenega dela, s katero je zasebnik sklenil pogodbo.

Preusmeritev združenih sredstev

Franc Koščak – DSSS

Obratna sredstva – vzrok slabših rezultatov

V zadnjem obdobju smo priče izredno hitremu povečanju obrestnih mer za vse vrste izposojenega kapitala, predvsem še za obratna sredstva, kjer obresti dosegajo že stopnjo 30% in več. Zaradi tega je postalo racionalno gospodarjenje s sredstvi izredno pomembno. Tovrstni stroški predstavljajo v naši DO po planskih predvidevanjih že 152.380.000 din, dejansko pa bodo še občutno presežni.

Pomanjkanje lastnih virov za pokrivanje obratnih sredstev postavlja nekatere naše tozde v gospodarsko izredno težak položaj. Iz dolgoročne analize razvoja Mercator-Nanosa izhaja, da se nam je struktura samofinanciranja obratnih potreb od leta 1977 stalno slabšala, in sicer od razmerja 43:57 lastna in tuja sredstva v letu 1977, na razmerje 19:81 v letu 1982.

Delež lastnih sredstev se je tako v šestih letih znižal za več kot 50%, najbolj občutno v letih 1979 in 1980.

Takšen negativni trend je povzročila visoka stopnja inflacije ter velika investicijska vlaganja, ki so bila realizirana pretežno z lastnimi sredstvi oziroma neugodnimi bančnimi krediti.

Očitno je, da smo investirali preko svojih možnosti, saj smo v letih 1977–1982 vložili v osnovna sredstva kar 639.792.000 din, največ pa v letih 1978, 1979 in 1980, kar 83% celotnega zneska. Več kot polovica sredstev, to je 55%, je bila vložena v gradbena dela, za opremo je bilo namenjenih 32%, za ostalo pa 12%. Investicijska vlaganja so bila usmerjena predvsem v nove objekte – 62,5%, za razširitve in adaptacije je bilo namenjenih

17%, za razna vzdrževalna dela pa 20,5% od skupnih vloženih sredstev. To kaže na delno zanemarjanje posodabljanja tehnologije prodaje in tekočega obnavljanja prodajnega prostora ter preveliko usmeritev samo na ekstenzivno širitev prodajne mreže.

Resnica je tudi, da so bile nekatere naše naložbe, realizirane v tem obdobju, delno predimenzionirane in zaradi tega ne dajejo ustreznih učinkov in so premalo akumulativne, čeprav je verjetno del krivde za to v politiki tekočega poslovanja.

Kljub temu, da predvsem v zadnjih treh letih ugotavljamo fizično zmanjšanje obsega zalog, iz tekočega gospodarjenja nismo uspeli pokriti potreb po obratnih sredstvih, zato so močno narasla kratkoročna posojila in obresti nanje, ki so naraščala hitreje od rasti dohodka. Vsa ta gibanja preteklih let so vplivala, da se trenutno naše združeno delo nahaja v zapletenem gospodarskem položaju, ki za nekatere naše tozde pomeni poslovanje na robu rentabilnosti. Za uspešno saniranje stanja je potrebno poleg poiskati in izkoristiti vse notranje rezerve, pridobiti tudi ugodne dolgoročne vire za

obratne namene, predvsem za tozde Indus, Trgovina in Grosist.

Seveda so tu možnosti omejene, vendar je rešitve iskati predvsem v treh smereh, in sicer:

1. s povečanjem koeficienta obračanja zalog, tako da bi večji del poslovali s kapitalom dobaviteljev

2. s pridobitvijo ugodnih posojil za zaloge prehranskega blaga

3. s preusmeritvijo (investiranjem) združenih sredstev sozda za obratne namene

Glede na to, da je M-Nanos v letih 1978–1983 združil v okviru sozda 110.488.715 din kvalitativnih sredstev za naložbene namene, izkoristil za naložbe pa le 28.627.000 din, bo nujno del teh neizkoriščenih sredstev preusmeriti v trajna obratna sredstva in s tem ustvariti normalne dolgoročne in izenačene pogoje gospodarjenja za tiste tozde, ki jih ta problem najbolj prizadene. Taka preusmeritev je opravičljiva tudi zaradi tega, ker v preteklosti ob odpiranju novih investicij nismo zagotavljali potrebnih virov za obratna sredstva, ampak so to breme prevzemali kolektivni sami, kar pa sedaj ob visoki obrestni meri pomeni tolikšen izpad dohodka, da ga s tekočim gospodarjenjem ni mogoče nadoknaditi.

Gospodarjenje z denarjem – kapitalom postaja v razmerah realne obrestne mere prav tako pomembno kot gospodarjenje z blagom – nakup, prodaja blaga; zato morajo biti naše bodoče odločitve v plasmaju sredstev mnogo bolj pretehtane, sredstva pa usmerjena le na tista področja, kjer bodo dala najboljše rezultate.

Pozdravni govor predsednice skupščine občine Postojna ob otvoritvi doma. Za njo stojita Stefan Bratina in Milko Kranjec, ki sta prevzela ključke gasilskega doma oz. doma SLO.

Otvoritev gasilskega doma in doma SLO v Postojni

Sergej Paternost

Varnejša Postojna

Ob prazniku OF, 27. aprilu, smo Postojnčani spet bogatejši za en gradbeni objekt. Tega dne je bil z veliko slavnostjo izročen namenu prenovljeni gasilski dom in prizidek novega doma SLO.

Novi gasilski dom je sodobno urejen in funkcionalen. V spodnjih prostorih so velike garaže za gasilska vozila. V nadstropju so društveni prostori s čajno kuhinjo za dežurne poklicne gasilce. K domu se prizidani prostori za potrebe SLO.

Ob otvoritvi je predsednica skupščine občine Postojna, Stanika Horvat, simbolično izročila ključa obeh domov; ključ gasil-

skega doma dolgoletnemu gasilskemu delavcu Stefanu Bratini, ključ doma SLO pa rezervnemu kapetanu teritorialne obrambe, Milku Kranjcu.

Po otvoritveni svečanosti je bil krajši kulturni spored v izvedbi učencev OŠ. Sledil je zanimiv prikaz različnih reševalnih postopkov z novega, več kot 20 m visokega gasilskega stolpa. To so prikazali gasilci prostovoljnega gasil-

skega društva iz Postojne ter njihov naraščaj.

Z novim domom se bodo bistveno izboljšali pogoji dela društva, pa tudi pripravljenost za boj z ognjem se bo znatno izboljšala.

Kot zanimivost naj povemo, da bodo v sedanjem domu cisterne za vodo lahko napolnjene tudi v zimskem času, medtem ko jih prej po zimski zmrznitvi zaradi nevarnosti, da bi voda zamrznila, ni bilo mogoče napolniti. Kljub novi pridobitvi je želja ponovno da se »rdeči petelin« ne bi ponovno ljul, saj kljub dobro organizirani gasilski reševalni službi povzroča ogromno gmotno škodo, ki jo utro-
pi celotna družba.

Obnovljeni gasilski dom v Postojni s prizidkom doma SLO.

Predstavljamo sodelavca

Sergej Paternost – DSSS

Slikar samorastnik
Anton Kovač

Ob praznovanju 27. aprila, 1. maja in 23. aprila, občinskega praznika v Postojni, je bila pod pokroviteljstvom kulturne skupnosti v Postojni odprta 21. 4. 1983 samostojna razstava slik Toneta Kovača.

Po otvoritvi razstave, ki jo je obiskalo večje število občanov, smo opravili s slikarjem – našim sodelavcem – krajši razgovor v zvezi z njegovim umetniškim delovanjem.

Ročil se je leta 1948 v Prezidu. Šolska leta je preživel v rodnem kraju, kjer je že v osnovni šoli sodeloval v likovnem krožku. Kasneje je začel slikati s svinčnikom in akvareli. Po letu 1963 je začel z oljem.

Srednjo in višjo gostinsko šolo je končal v Opatiji, sedaj pa dela v tozdu Izbira kot vodja Delikatese v Postojni.

Posebne vzornike pri slikanju ni imel. V glavnem se je samorastniško izraževal z dostopno literaturo. Predvsem je hotel spoznati anatomijo človeka in njegove odnose.

Dokaj je pridobil ob kritiki kolegov svojega svaka, ki je akadem-

ski kipar. Čeprav je bila ta včasih trpka, je bila vendarle vzgojna.

Njegovih 20 razstavljenih slik bi lahko razdelili na pet skupin. V prvi skupini so slike, ki prikazujejo notranjsko kraško naravo, v drugi so tihožitja, v tretji portreti, v četrti akti in v peti sodobne teme. Tu moramo omeniti sliko Muza, ki je odlitek v svincu.

Dosedaj ni imel samostojne razstave, ampak je v sklopu turističnega gostinskega zbora v Jamski restavraciji v Postojni sodeloval z nekaterimi slikami.

Trenutno mu je slikanje konjiček, čeprav ima še vedno živo željo, da bi se začel poklicno ukvarjati s slikarstvom.

Na koncu razgovora smo slikarju – samorastniku zaželeli še veliko samostojnih razstav ter da bi se mu uresničila njegova hotenja in želje, predvsem pa da bi njegov nastop vzpodbudil še druge delavce – umetnike, da bi se predstavili javnosti.

Tone Kovač, slikar samorastnik

Nanosove
vesti

Nanosove vesti, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik priloge
Sergej Paternost (telefon: (067) 21-441)

Kam bomo šli
letos na dopust?

1. V počitniški dom »Nanos« v Savudriji

a) Cene dnevnega penziona
– 280,00 din za delavca, njegovega nezaposlenega zakonca in otroka, starega nad 7 let,
– 140,00 din za otroka, starega do 7 let,

– 400,00 din za zakonca delavca, ki je drugje zaposlen,
– 400,00 din za druge delavce sozda Mercator. Njihovi otroci do 7 let imajo na to ceno 50% popusta,

– 560,00 din za tuje goste. Njihovi otroci do 7 let imajo na to ceno 50% popusta.
b) Turistična taksa znaša letos 14,00 din dnevno po osebi. Turistične takse ne plačajo otroci do 7 let starosti.

c) Razpored izmen:
I. od 20. 06. do 30. 06.
II. od 30. 06. do 10. 07.
III. od 10. 07. do 20. 07.
IV. od 20. 07. do 30. 07.
V. od 30. 07. do 09. 08.
VI. od 09. 08. do 19. 08.
VII. od 19. 08. do 29. 08.
VIII. od 29. 08. do 08. 09.
IX. od 08. 09. do 18. 09.

2. V počitniške priklole na otok Pag – Camping Straško – Novalja

a) Dnevna cena za uporabo počitniške priklole
– 180,00 din za delavca
– 350,00 din za druge uporabnike

b) Turistična taksa znaša 17,00 din dnevno po osebi, ki je ne plačajo otroci do 7 let starosti.

c) Razpored izmen:
I. od 08. 05. do 19. 05.
II. od 19. 05. do 30. 05.
III. od 30. 05. do 10. 06.
IV. od 10. 06. do 21. 06.
V. od 21. 06. do 02. 07.

VI. od 02. 07. do 13. 07.
VII. od 13. 07. do 24. 07.
VIII. od 24. 07. do 04. 08.
IX. od 04. 08. do 15. 08.
X. od 15. 08. do 26. 08.
XI. od 26. 08. do 06. 09.
XII. od 06. 09. do 17. 09.
XIII. od 17. 09. do 28. 09.

Zaradi oddaljenosti in odvisnosti od trajekta so letos termini podaljšani na 12 dni.

3. Uporaba počitniških objektov sozda Mercator

a) Počitniški objekt na otoku Cresu v Martinšćici
– Cena za 10-dnevno bivanje 5.000,00 din (8 ležišč)

– DO Nanos ima na razpolago 2 termina, in sicer:

20. 6. do 30. 6. in

19. 8. do 29. 8.

b) Počitniški objekt v Kaninski vasi

– Cena za 6-dnevno bivanje 3.000,00 din (8 ležišč)

– DO Nanos ima na razpolago 2 termina, in sicer:

od 21. 8. do 27. 8. in

od 8. 9. do 14. 9.

Za upokojece ter zakonce in otroke umrlega delavca veljajo cene kot za delavca delovne organizacije.

Obvezno načrtujete dva termina za letovanje, to pa zaradi lažje razporeditve v primeru večjega števila prijaviteljev.

V času največje sezone (10. 07. – 10. 08.) bodo imele prednost družine s šolarji.

Rok prijave 31. maj 1983, razen za koriščenje počitniških objektov sozda. Prijave sprejema Zlata Vasele, M-Nanos, DS Skupnih služb Postojna.

Predsednica komisije:
Zlata Vasle

-----odreži-----

PRIJAVNICA

1. PRIIMEK IN IME

zaposlen v TOZD

stanujoč

2. Priimek in ime zakonca

zaposlen v OZD

nezaposlen (podčrtaj).

3. Otroci – priimek in ime:

..... rojen

..... rojen

..... rojen

..... rojen

4. Počitniški objekt želim koristiti v času

od do ali od do

5. Rezervacijo želim: sobo v domu – starem delu doma – vikend hiši v Savudriji; počitniški prikolici na otoku Pagu; v počitniških objektih SOZD Mercator. (Ustrezno podčrtaj).

Datum: podpis prijavitelja

-----odreži-----

Slike s samostojne razstave v domu JLA v Postojni.

Zunanji videz in detajl (na desni strani) iz notranjštine prenovljenega Potrošnika na ptujski Mariborski cesti.

Tozd Maloprodaja v MIP

Kristina Antolič – Delovna skupnost MIP

Prenova poslovnih enot

25. aprila je Tozd Maloprodaja v sestavu delovne organizacije Mercator-Izbira Panonija Ptuj odprl prenovljeno samopostrežbo Potrošnik na Mariborski cesti na Ptuj. Ob tej priložnosti sem poprosila za kratek razgovor pomočnika direktorja tozda Franca Sediča. Takole sva se pogovarjala:

Koliko adaptacij poslovnih enot ste imeli v zadnjih treh letih?

»Počakaj malo, da se spomnim. Mislim, da jih je bilo sedem. Od

tega sta bili dve tekstilni prodajalni, ki sta se specializirali, ostale so bile samopostrežne prodajalne in dva oddelka povsem preurejena, to sta Riba in Zamušani.«

Samopostrežbo Potrošnik ste prenovili v letošnjem letu, v mesecu aprilu. Kdaj ste z deli začeli in končali?

»Z adaptacijo smo začeli 4. aprila in končali 25., ko je bila prodajalna tudi uradno odprta.«

Kdo so bili izvajalci del?

»V glavnem smo dela opravili za lastno vzdrževalno ekipo – tako kot pred tem vse preureditve. Le nekaj manjših del so opravili drugi izvajalci.«

Koliko prostora ste s tem pridobili?

»Prodajnega prostora smo pridobili 44 kv. metrov, tako da bo sedaj obsegal 125 kv. metrov, ter 70 kv. metrov skladiščnega prostora, ki je bil odvzet poslovnim enotam Novi dom.«

S tem da je dela opravila v glavnem domača skupina za vzdrževanje – koliko so stala?

»Preureditev z materialom je veljala 740 tisoč dinarjev.«

Ali je število zaposlenih kaj povečano?

»Do sedaj je število zaposlenih ostalo enako, kljub temu, da se je promet močno povečal. Predmet

poslovanja je ostal enak, založenost pa je dokaj boljša,« je pohvalil Franc Sedič.

Iz svojih in združenih sredstev

Kristina Antolič – Delovna skupnost MIP

Novi market odprt za občinski praznik

Čez dobra dva meseca, na praznik občine Ptuj, načrtujemo v tozdu Maloprodaja v sestavu delovne organizacije M-Izbira Panonija otvoritev novega marketa na Ziherlovi ploščadi na Ptuj.

Težko pričakovna gradnja samopostrežbe (marketa) se počasi končuje. Gradnja je bila načrtovana že spomladi leta 1980, toda z njo so začeli šele meseca novembra preteklega leta.

Objekt je montažnega tipa, s površino 1165 m², pri čemer zavzema prodajni prostor 653, skladiščni prostor 295 m², ostalo pa so pomožni prostori.

Oskrba prebivalcev na tem, povsem novem naselju mesta Ptuj, je bila več kot potrebna, saj živi na tem območju približno 4650 prebivalcev, ki se sedaj oskrbujejo iz bolj oddaljenih poslovnih enot tega tozda. Ker se predvideva, da se bo število prebivalcev povečalo, je oskrba v tem kraju še nujnejša.

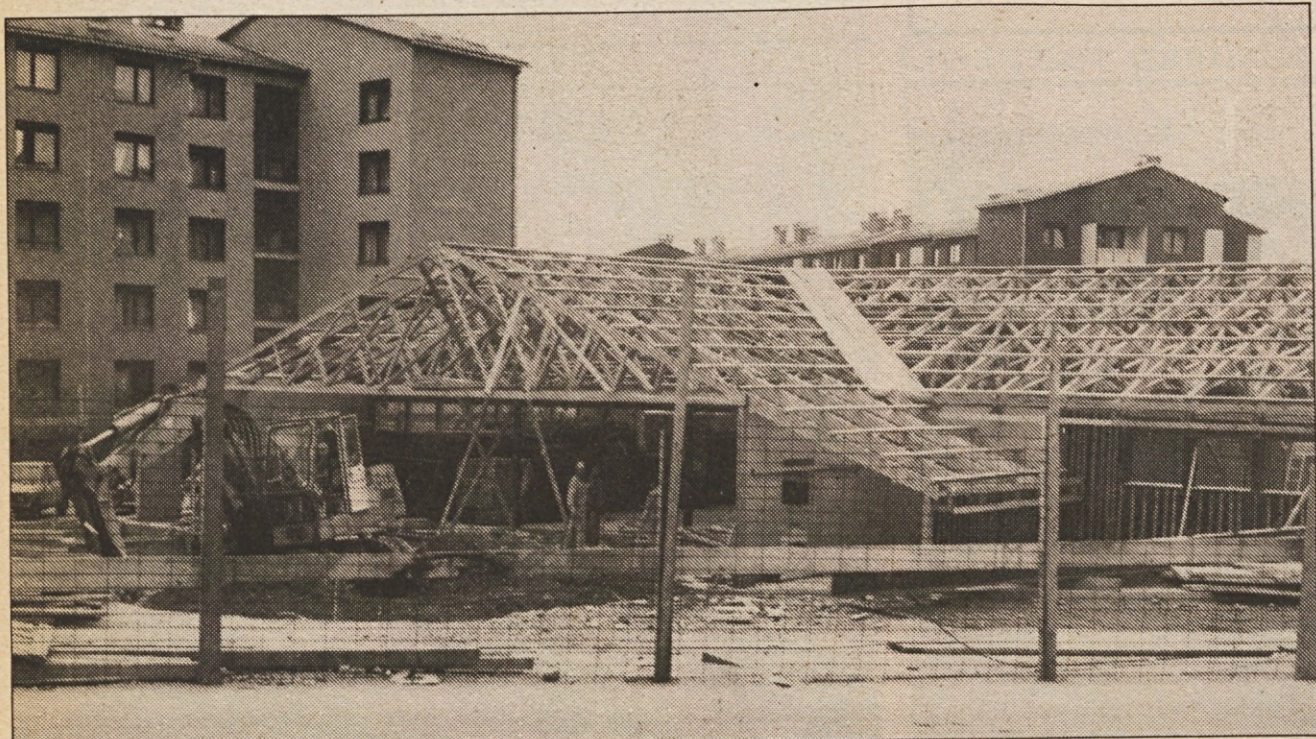
Predračunska vrednost nove investicije znaša 49.900.000 dinarjev.

V pretežni meri bo pokrita iz lastnih in združenih sredstev. Investicija je bila načrtovana v družbenem planu občine Ptuj za obdobje 1981–85 kot tudi v srednjeročnem planskem dokumentu SOZD Mercator ter zajeta v srednjeročni plan krajevne skupnosti Boris Ziherl Ptuj. V gospodarskem načrtu delovne organizacije MIP in tozdu Maloprodaja je bila to prednostna naložba v letu 1982.

V marketu bo zaposlenih približno 35 delavcev. Delno bodo prerazporejeni iz prodajnih enot, katerih kupci se bodo predvidoma

delno preusmerili v novi market. Manjkajoče delavke in delavce bodo zaposlili preko občinske skup-

nosti za zaposlovanje. To bodo predvsem mesarji, sekači in nekvalificirani delavci.

Ob izidu glasila bo dokončana tudi tretja faza gradnje marketa na Ziherlovi ploščadi na Ptuj.

Pred petimi leti, septembra 1978, je bila naša ptujska delovna organizacija prva gostiteljica prvih poletnih športnih iger delavcev in kmetov sozda Mercator. Letos bo prvo soboto v juniju ponovno sprejela športnike iz celotnega sozda. – Na fotografiji: padalski prvak se spušča na slavnostno tribuno s pozdravi mercatoriadi.

Foto: Kancijan Hvastija

Obisk v temeljni organizaciji

Vesna Bleiweis – center za obveščanje

Prijaznost je veliko, ne pa vse

Poslovati na meji rentabilnosti, skrbeti za osnovno preskrbo 13 tisoč duš, kolikor jih šteje tržiška občina in biti z osebnimi dohodki na njenem repu, ni bil nič kaj rožnat začetek pogovora v M-Rožnikovi temeljni organizaciji Preskrba v Trziču.

»Pa smo Trzičani prijazni ljudje, predvsem pa potrpežljivi. To dokazujejo naši potrošniki in prodajalci, ki v dneh najhujše nakupovalne histerije, ki je vladala drugod, niso izgubili glave. Veliko so k temu pripomogli sveti potrošnikov v vseh krajevnih skupnostih, ki niso zganjali nobenega hrupa z boni, spiski in podobnimi papirji za prednostno oskrbo. Trudili smo se, da smo bili čimbolje založeni in deficitarno blago enakomerno razporejali po poslovalnicah. Ustregli smo vsem, in ker lepa beseda lepo mesto najde, so naši prodajalci tudi z lepo besedo pomirili preveč »zagrete« potrošnike. Res pa nam je malo pomagala okoliščina, da sodi Trzič v maloobsejno območje.« Tako je začel predstavljati temeljno organizacijo njen direktor, Marjan Gradišar.

Tržiško Preskrbo pesti trajno pomanjkanje obratnih sredstev in visoke obresti na kredite za tovrstna sredstva, zamrznjeni viri pridobivanja dohodka, razdrobljenost in zastarelost trgovskih lokalov, kadrovske težave, nizki osebni dohodki. Marjan Gradišar, tisti, ki ga poznate, veste, da je govoril brez diake na jeziku, je utemeljeval s podatki iz mesečnih analiz o poslovanju, primerjal rezultate posameznih poslovnih enot, ocenjeval razloge za odstopanja od planov in glasno razmišljal o položaju trgovine na drobno. Marsikatera pikra beseda je bila namenjena tudi drugim slabostim našega gospodarstvenega sistema.

Za Preskrbo je bila novica, da bo trgovina deležna ugodnejših obrestnih mer na kredite za obratna sredstva za posamezne vrste blaga, izredno razveseljena. Pa iz te moke ni bilo kruha, vsaj do našega razgovora, ne. Gorenjska banka o zahtevi Preskrbe in Izvršnega

sveta Sob Trzič ni hotela nič slišati. Zahtevo Preskrbe bo v Gorenjski banki podprla z argumenti še Mercatorjeva interna banka. Ugodnejše obresti bi vsaj nekoliko ublažile položaj Preskrbe.

Po eni strani zamrznjen vir pridobivanja prihodka, po drugi strani pa odtajane obveznosti temeljnih organizacij iz dohodka, visoke obresti, pomanjkanje blaga in ukrepi na področju potrošniških kreditov ter nekaj notranjih organizacijskih slabosti, ki so v večji meri objektivno pogojene, so Preskrbo pripeljale na drsli rob rentabilnega poslovanja. Zato je bila uvedba prave gorenjske varčnosti, premišljenega razporejanja kadrov in delovnega časa, nujna. Vendar so ti notranji ukrepi še vse premalo učinkoviti oziroma, je njihov efekt vse premajhen, da bi lahko pomenil bistven prispevek k izboljšanju v primerjavi z naglo rastočimi obveznostmi in stroški poslovanja. Učinkovit ukrep bi bil zmanjšanje števila poslovalnic, korenita sprememba delovnega časa in s tem seveda števila zaposlenih. »Takega korenitega obrata si ne moremo privoščiti: preveč je oddaljenih naselij in zaselkov, ki morajo imeti svojo trgovino. In ta trgovina mora imeti pri roki vse – od vezalke do piva,« je glasno popravil moje razmišljanje Marjan Gradišar. Poslovodkinja trgovine na Slapu, Jana Tišler, pa je dodala: »Kako naj stranki, ki pride le enkrat ali dvakrat v dolino, rečem: nimamo? Skrbeti moram, da v času, ko ljudje kupujejo »fasngo«, v trgovini nič ne manjka. Taki mesečni nakupi so pri nas v navadi in nanje moramo biti pripravljeni vsaj na plačilne dneve.«

Trgovinica je komaj dovolj velika za klasičen pult, dva srednja majhna hladilnika in dve prodajal-

ki, dve poslovodkinji (neuradno), dve snažilki, dva skladiščna delavca. Vse to sta Radmila in Jana Tišler v trgovini na Slapu hkrati. »Pa nama ni težko. Ljudje, ki kupujejo v najini trgovini, so prijazni, midve pa se trudiva, da v službi nimava kislih obrazov. Ne, v drugo trgovino pa ne grem. Pogrešala bi svoje »stranke«. Ljubša mi je klasična trgovina, pa tudi stranke, ki niso »mestne«, so bolj prijazne in razumevajoče. Veste, ne maram tistih kupcev, ki imajo trgovino za svojo shrambo. Potem pa se jezijo, če česa ni. V taki trgovini, kot je tale na Slapu, mora biti poslovodja prodajalec, skladiščni delavec, snažilka in isto vlogo prevzame tudi drugi prodajalec. Pri osebnih dohodkih se to ne pozna dosti. Samo nižji plan prometa imamo – če pa ga presežemo, se nekaj pozna tudi v žepu.«

»Smo industrijsko razvita občina, kjer so povprečni osebni dohodki na zaposlenega nad republiškim povprečjem. Kupna moč prebivalstva ni vprašljiva, vendar pa smo večino industrijskega blaga prodali na potrošniške kredite. Spremenjeni kreditni pogoji so tovrstno prodajo skoraj povsem ustavili, zaradi tega smo izgubili za približno 635 starih milijonov prometa. Primer: na nedavnem pomladanskem sejmu v Kranju smo imeli samo 3 primere nakupa na potrošniški kredit.«

Ob omembi kranjskega sejma pa direktorju Gradišarju ni ušla jezljiva in zajeljiva beseda o sodelovanju s Studiom za ekonomsko propagando v SOZD.

V pretežno ženskem kolektivu se pojavlja tudi predvsem ženska problematika: odsotnost z dela zaradi nege otrok in poročniški dopusti. »Za te primere razporejamo delavke iz ene poslovalnice v drugo. Tam kjer sta dve ali pa samo ena prodajalka v izmeni, pa skušamo tudi s spremenjenim delovnim časom nadomestiti odsotno delavko. Taka »flikarija« se potem pozna tako pri urejenosti lokala, postrežbi in v končni fazi tudi v pro-

metu,« je kritičen Marjan Gradišar.

Z Vesno, poslovodkinjo v trgovini na Ravnah, pa je beseda tekla manj črnogledno. »Kaj bi tarnali! Tisti, ki ima svoj poklic rad, sprejme tudi njegove težave in slabe strani. Danes so me vrgli iz postelje, ko so pripeljali blago. Pa nisem zato nič slabe volje. Če si trgovec z dušo, potem za vsakogar v trgovini najdeš lepo besedo – od

V trgovini na Slapu: od vezalke do semen

Poslovodkinja Jana Tišler, po opravljenem delu skladiščnega delavca

Prejemanost, snažnost, založenost in delavnost prodajalk so odlike trgovine na Ravnah

kupca do sodelavca. Če si sam delaven in prizadeven se po tebi »špegla« ves kolektiv, čeprav šteje ta samo pet delavcev. Le tako se da. Bilo me je strah, ko sem pričela delati v prenovljeni trgovini. Naša trgovina je bila prej klasična, visoke police, tekanje iz enega konca trgovine v drugega, pa lestev gor pa lestev dol. Nisem poznala ne tehnologije prodaje in ponujanje blaga v samopostrežni trgovini, pa sem vseeno ugriznila. In upam, da v zadovoljstvo naših kupcev, pa tudi ostalega kolektiva naše temeljne organizacije. Tisti, ki ničesar ne tvega, ne more ničesar dobiti, še manj pa lahko optimistično gleda na težave. Da se v trgovini na Ravnah ne ustrašijo ne dela, niti niso zadovoljni z izgovorom, da blaga na sploh ni, je očitno. Marsikatera ljubljanska gospodinja bi se razveselila založenih polic: ne manjka masla, margarine, mleka in mlečnih izdelkov, kruha in podobnih, za vsakdanje življenje bolj ali manj potrebnih stvari.

»Ja, za velikim M se lahko skriva tudi kaj drugega, ne samo velikost, podjetnost, dohodek, solidarnost in podobno. Za velikim M se skriva tudi množica problemov, ki pa so za temeljno organizacijo življenjskega pomena. Poglejte – vsi nas sodijo kot velik Mercator in nas tako tudi obravnavajo – zanje nismo problem Preskrbe temveč problem Mercatorja. S tem ne mislim reči, da pri pristojnih službah občinske skupščine ne najdemo razumevanja za naše težave, vendar je samo razumevanje premalo. Več ali manj se vsi razgovori končajo z ugotovitvijo »za velik Mercator pa to res ne more biti problem.« Pa smo tam – relacija tozd – do – sozd. Tako kot smo si v sozdu zamislili skupno komercialno, je gotovo prav. Vendar pa je v današnjih razmerah nemogoče brez stalnega kontaktiranja bodisi s temeljnimi ali delovnimi organizacijami. Prav teh kontaktov najbolj pogrešamo. Morda bi kazalo v delovni organizaciji Rožnik postaviti nekoga, ki bi bil odgovoren in zadolžen za koordinacijsko funkcijo med komercialno službo sozda in komercialnimi tozdi. Kadrovske šibke organizacije bi to nekoliko pomagalo. Pa tudi na ravni sozda bi kazalo kaj premakniti. Nekateri od dejavnosti – če vzamemo konkretno maloprodajno trgovino, ki nosi levji delež v strukturi celotnega prihodka v sozd, strokovno ni posvečena nobena pozornost. Njeni problemi ostajajo zaprti na ravni strokovnih služb v delovni organizaciji, delno jih obravnava še komercialna služba sozd, potem pa se zadeva ustavi. Kako pa to trgovino na drobno spraviti na skupni imenovalec, ji začrtati razvoj in v kakšni meri naj se razvijajo dohodkovni odnosi med trgovino na drobno in trgovino na debelo v sozdu, pa ni nikogar, ki bi na osnovi analiz znal postaviti stvari na pravo mesto. Dokler tega ne bomo uredili, se bomo pogovarjali samo o kompromisih, tipičen primer tega je predlog samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev za skupno poslovanje med organizacijami na debelo in organizacijami na drobno v SOZD Mercator.

Dokler posamezne dejavnosti, ki se v sozdu opravljajo, ne bodo pokrite z ustreznimi strokovnimi delavci, tudi ne moremo pričakovati ustreznega tretmaja problematike teh dejavnosti. Šli se bomo favorizirali glede na družbeno klimo, ne pa zasledovali enakopraven in usklajen razvoj vseh dejavnosti.«

Ozke, stisnjene ulice Trziča so kot nalašč za specializirane trgovinice. Nekaj takih ima Preskrba. Tehnične, s pohištvo in z živili. Na tako majhnem prostoru ponujati toliko, ob precej močni konkurenci, ni mačji posel. Zraven še nekaj »socialnih« trgovin, zaloge terjajo preveč, da bi lahko rekli, da se da samo s prijaznostjo.

»Tudi drugače bo treba, da ne bomo zdrsnili čez rob – pa ne samo naša organizacija, več nas je takih,« je na koncu dejal Marjan Gradišar.

Sindikalnega aktivizma ne morejo nadomestiti nobene profesionalne funkcije

Jaro Novak

Najsvetlejšje med letošnjimi odličji v sozdu

Kdor je pred šestimi leti prišel v Mercator, takrat ko je bil formiran sozd, se je med prvimi ljudmi v sozdu seznanil s SUZANO MODRIJAN. Ni bila direktorica niti ni razpolagala s kavo, bila je tajnica koordinacijskega odbora sindikata sozda, leto zatem in do nedavnega namestnica predsednika tega pomembnega družbenopolitičnega telesa v Mercatorju. Ta zadolžitev je tedaj in pozneje pomenila veliko osebnega dela na gradivih, nastopanje na sestankih v sozdu in povezovalje navzven.

»Danes mi včasih ni več prav jasno, kako sem vse to lahko usklajevala,« pravi Suzana. Če so na koga, ki je letos prejel pred prvomajskimi prazniki zlati znak sindikatov, upravičeno naslovljene besede predsednika ZSS Marjana Orožna, so nedvomno na Suzano.

»Aktivisti sindikata... ste del široke armade tistih, ki si prizadevajo za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov in doseganje stabilizacijskih ciljev. Delujete kot najzvestejši del delavskega razreda v svojih okoljih, delate zato, ker se zavdate svoje odgovornosti članstvu, ki vam je zaupalo odgovorne naloge, hočete prispevati k ustvarjanju novega v gospodarstvu in v družbenih odnosih. Tega sindikalnega aktivizma ne morejo nadomestiti nobene profesionalne funkcije. Aktivistično delo je prvi pogoj za sposobnost našega socialističnega samoupravnega sistema pri usklajevanju množstva interesov (itd.).«

Kdor je spoznal predanost Modrijanove tistemu, kar so želeli doseči ob integracijah v sozd po humani in socialni plati za delavca, temu nagovor predsednika sindikatov ne zveni papirnato. Svoje osredotočenje na človeka in ljudi, na njihove odnose, je prinesla s sabo že iz izjemno težkega in nevarnega zgodnjega otroštva na osvobojenih ozemljih Bosne, iz svoje družine v povojnih letih.

Če ste se z njo seznanili in ste ugotovili, da njen osebni standard ni tako visok kakor naloge, vse tja do zvezne ravni, da ima skromno garsonjero – v avtomobilu je še nismo videli – pa jo pobarate previdno po tem, pravi:

»Standard? To je relativno. Težko je verjeti, ampak veliko mi pomeni udobje, da lahko nekaj dobrega preberem. Včasih bi si bila težko predstavljala, da imam lahko več od tega kakor od gnanja za zaslužek. Med svojim delom v sindikatih sem ogromno časa vložila v pisanje in se nisem spraševala, koliko ur je, koliko denarja in kaj bi to pomenilo za moj standard. Zdi se mi, da je v tem človekova svoboda. Zame pomeni standard, če se znam več pogovoriti s človekom, če znam nekaj povedati. Iz mladosti sem se bila vajena boriti in sem znala poskrbeti zase, ne da bi računala na tujo pomoč. Vse, kar sem dosegla, sem naredila sama, z rokami in glavo. In na to sem ponosna. Ne mislim, da sem zadovoljna, toda to je naposled tudi pogoj za to, da človek napreduje...«

Kako to, da nikoli ni prevzela poklicne zadolžitve v forumih, v katerih je delala? Ali ji je bilo to kdaj ponujeno?

Nekoč so jo nagovarjali, ko je bila v sindikatu storitvenih dejavnosti. Vendar pa bi se morala ukvarjati poleg samo z družbeno političnim delom. »Raje imam ustvarjalno prakso v organizaciji združenega dela.«

Tudi Suzana Modrijan meni, da ženska v uveljavljanju težje napreduje kakor moški. »Že zaradi tega, ker mora roditi. Tu je še vedno razlikovanje. Že samo ton, da je neka delavka na porodniškem dopustu, je omalovaževalen. Ženska mora pokazati dosti več znanja in

sposobnosti,« pravi Suzana. Razgovor ni bil namenjen temu, da bi dokazovali kaj drugega.

»Morebiti imamo ženske več tolerance, medtem ko je moški v uveljavljanju dosti bolj aroganten. Jaz osebno vedno pričakujem, in s tem računam, da bodo ljudje naposled po pameti uvideli, da imam prav. Morda je tu drugačnost. Zavis pa seveda tudi od značaja – zaradi tega tudi nekatere ženske bolj uspevajo.«

Ali je zaradi česa nejevoljna?

»Gledam, koliko imamo sposobnih ljudi, ki bi želeli nekaj narediti, izboljšati, pa vidiš, da si nemočen. V teh mislih nenehno živim. Naši ljudje se trudijo, so pridni in sposobni, pa vendar – zakaj moramo imeti manj kakor na primer naši zahodni sosede? Saj ne zaoztajamo tako mnogo niti po znanju, pa tudi po tehnologiji ne toliko, da bi bile te naše sedanje težave nekaj normalnega.«

Velikokrat imamo občutek, da se sindikalni aktivisti oglašajo dvosmisleno: po eni strani branjajo standard delavca kot porabnika – odtod ZA nižje cene, ZA regresiranje..., po drugi strani gledajo delavca kot proizvajalca, odtod plačilo po delu, manjši stroški...

»Sindikat je v prejšnjih letih zamenjal produktivnost dela in nagajevanje po delu. Prav sindikat bi moral vztrajati in zahtevati, da bi bila osnova vsem tako razvita informatika, ki bi omogočala učinkovitost poslovanja. Ko se postavljamo za socialo, tega ne smemo zanemariti; pred vsem pa sta produktivnost in delitev po delu. To je pogoj tudi za to, da bi se vedelo, kdo je za kaj odgovoren, da bi vedeli, kdo kaj zavira. Doslej nismo vedeli, kdo je subjektivno in kdo objektivno odgovoren. Pri te nismo bili dosledni. Manjka nam dobra organizacija dela.

Danes prihajajo na površje širši ljudje, vendar se staro noče umakniti novemu. To čutim tudi pri svojih opravilih (organizacija dela za avtomatsko obdelavo podatkov v Mercatorjevem tozdu Grosist v Ljubljani). Če se ne bomo oklenili nove tehnologije, nas bo pobralo. Sindikat bi moral načrtno ustvarjati vzdušje in mentaliteto, da bodo sposobni deležni priznanja, njihove zamisli pa napredovanja, ne pa nevošljivosti in odtrajanja. Tudi to bi bila naloga sindikata. Pogoj za to je široko informiranje. Denimo, takšni sestanki, kakor so kolegiji, bi morali biti širše zasnovani, zlasti kadar gre za perspektive neke organizacije združenega dela. Sodelovati bi morali tisti, ki bodo pozneje dolžni izvajati naloge, ne pa samo ozek krog. Potreben je širši strokovni kolegij, kjer bi se strokovne službe bolj povezovale. Tako pa si neka služba lahko zamisli čudovit projekt, drugi pa se ga ustrašijo.«

Več kakor deset let je bila na izpostavljenih nalogah sindikata – koliko se je ta spremenil v svoji naravnosti, koliko se mu je spremenil položaj v družbi in OZD?

»Danes je o tem veliko napisanega. Zdi se mi, da smo sindikatu

dali mesto, ki mu gre. Pri nas ima vsak NK delavec neko širino in pogled na sedanost. Zdi pa se mi, da smo predolgo zavračevali z upoštevanjem gospodarskih zakonitosti, to so produktivnost, izobraževanje, nagajevanje po delu, pomen surovin in energije. Tudi izobraževanje je tako pomembno kakor predelava surovin. Za to je resda še čas, vendar je treba ukrepati. V naših planih je vsega tega še vedno premalo. Delavec, ki npr. odhaja v pokoj, ne misli na to, da bi si vzgajal naslednika, pa tudi v planu ni tega. Veliko manj bi šlo učinka v izgubo, ko bi imel delavec možnost, da prenese svoje izkušnje – te možnosti ljudem ne dajemo in jih ne uporabimo dovolj, ko jim opešajo fizične sposobnosti, znanje pa je najvišje. Delavca nismo uporabili. Tudi manj traum bi bilo ob upokojitvi.«

O svojem delu, ki je v bistvu prenašanje tradicionalnih tehnologij in računalniško podprto poslovanje, opaža predvsem vztrajanje pri starem in strah pred novim. Ko v neki službi, v Grosistu npr., napove uvedbo terminala čez dve leti, se nejeverno nasmihaajo tej entuziastki, saj za čas svoje delovne ere, nekako v roku 50 let, tega še ne pričakujejo – vsaj kar zadeva njih. »Menijo, da živim v iluzijah,« pravi. »Jugoslovani smo po naravi individualci, nočemo biti programirani. Toda računalnik ne gre skupaj s tem, kar imamo radi mi – da »vatamo krivine«. Da bi v računalniški tehnologiji to počeli, je potrebna že višja stopnja znanja in prilagoditev mišljenja novi tehnologiji.«

V tem mandatnem obdobju je Suzana predsednica komisije za življenjske in delovne pogoje delavcev v trgovini v okviru republiškega odbora sindikata...

»Poprej ta resor v sindikatih ni bil tako zelo poudarjen. Pomen je dobil po 3. republiški konferenci sindikatov s to tematiko. Danes je to pogojeno z naglo rastjo stroškov in padcem standarda. Nismo pa še pregledali, kakšen je dejanski standard neke naše vzorčne družine. Tretja konferenca je predlagala ustanovitev odborov za humanizacijo dela. To je zamišljeno širše: kot spremljanje politike izobraževanja, uvajanja nove tehnologije, pa tudi skrb za dopust in prehrano delavcev. Tu pa ne mislimo »slepomišiti in podpirati lažne solidarnosti, kajti če bo delo tako organizirano, kakor je treba, ne bo potrebe po sociali. Treba je izhajati iz rezultatov dela in iz tega, kakšen je delavec. Ne morem zagovarjati lenuha.«

Prejela je najvišje sindikalno odličje za osebno delo – kaj premišljuje ob tem?

»Potem razmišljam in se vprašam, za kaj. Ali je tvoje delo rodilo kakšne rezultate? In imaš prijeten občutek. Mislim na naš koordinacijski odbor, kjer so mi potekali mandati, mislim na to, kako enotni smo bili, kako pri tem široki in dobronamerni, in da smo postili solidno osnovno naslednikom. Ti prav gotovo nimajo lahkega dela, kajti časi so taki. Mi smo navajali zakon o združenem delu, pa integracije, kjer se je koordinacijski odbor sindikata v sozdu zelo angažiral. Skrbeli smo predvsem za obveščenost in usmeritev. Ob takem priznanju, kakor je zlati znak, je človek bolj vesel, kakor to lahko izrazi...«

V istem tednu, kakor Suzana zlati znak, je prejel koordinacijski odbor sindikata sozd Mercator srebrni znak v svoji občini. To za tak organ ni običajno, ujema pa se z njenimi ocenami, pa tudi velik del zaslug nosi za to njen delež dela v njem.

Naši delegati v organih Gospodarske zbornice Slovenije

13. aprila je bila 1. seja skupščine GZS, na kateri so med drugimi točkami izvolili tudi organe zbornice in opredelili naloge. Za celotni zbornični sistem je bilo evidentiranih več kakor 3.400 delegatov, ki bodo prevzeli naloge splošnih združenj, medobčinskih zbornic in republiške gospodarske zbornice.

SOZD Mercator, za katerega je evidentiral delegate koordinacijski odbor sindikata sozda, je po izvolitvi s širše predložene liste kandidatov, zastopan z naslednjimi predstavniki:

V 35-članskem izvršilnem odboru Gospodarske zbornice Slovenije je naš generalni direktor, Miran Goslar. Hkrati je tudi predsednik izvršilnega odbora splošnega združenja trgovine. V 38-članskem koordinacijskem odboru za razvoj nas bo zastopal Albin Ješelnik, direktor M-Kmetijskega kombinata Sevnica.

V enako številčnem KO za tržišče ter ustvarjanje in delitev dohodka bo naš predstavnik Pavle Erzin, direktor M-Tehne.

V KO za ekonomske odnose s tujino, ki ima enako število članov, je naš predstavnik Jože Stritar, pomočnik generalnega direktorja sozda za zunanjo trgovino.

Pri izbiri priporočenih kandidatov je komisija za organizacijska in kadrovska vprašanja pri zbornici skrbela, da bi sestava odborov in drugih organov zagotavljala: enakomerno zastopanost po panogah oz. regijah; da bi bila zagotovljena kontinuiteta v delovanju izvršilnega odbora in ostalih; da bi bila zagotovljena prisotnost velikih sistemov; da delegati izhajajo iz organizacij, ki so izvozno naravnane; da so organizacijsko naravnani aktivisti, ki se lotevajo reševanja gospodarskih nalog po samoupravnih poti.

Predsednik in podpredsednik GZS so bili izvoljeni lani oz. predlani. Predsednik je Marko Bulc, podpredsedniki pa Rudi Kropivnik, Alojz Rožman, Milan Šamec. Generalni sekretar je Milan Šterban.

Celoten seznam organov GZS je objavljen v Gospodarskem vestniku štev. 15/83, z dne 22. aprila 1983.

Visoki državni odlikovanji delavcema Kavarne Evropa

Dan pred prvim majem, praznikom dela, so se v prostorih Ljubljanske turistične zveze zbrali odlikovanci in gostje. Predsednik izvršnega sveta skupščine občine Center, Albin Vengust, je odlikovancem Petru Golobu, direktorju hotela Lev, Ivanu Kovaču ter Ivanki Švajger, delavcema tozda Kavarna Evropa, izročil visoka državna odlikovanja. Naša delavca sta prejela red dela s srebrnim vencem. Predsedstvo SFRJ, ki ta odlikovanja podeljuje, je odločitev o podelitvi odlikovanja utemeljilo takole:

»Tovariš Ivan Kovač je že več kot 35 let zaposlen v gostinski dejavnosti, od tega preko 28 let v Kavarni in slaščičarni Evropa kot natak in šef strežbe. Pred zaposlitvijo v kavarni Evropa je bil zaposlen kot natak v počitniških domovih Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije in pri Državnem sekretariatu za notranje zadeve SRS. Poleg vestnega opravljanja poklica posveča veliko skrb tudi vzgoji in izobraževanju mlajših gostinskih delavcev. Vseskozi je aktivno vključen v delo druž-

benopolitičnih organizacij – v temeljni organizaciji združenega dela, v delovni organizaciji in v sestavljeni organizaciji združenega dela.

Aktivno je vključen tudi v delo hišne samouprave in v delo krajevne skupnosti.«

»Tovarišica Ivanka Švajger je v letu 1950 prišla kot 16-letno dekle prvič na delo v Kavarno in slaščičarno Evropa kot ne-kvalificirana delavka.

Po tridesetih letih dela v tej temeljni organizaciji združenega dela opravlja danes odgovorne naloge in dela kvalificirane slaščičarke v slaščičarski delavnici ter obračun nabave in porabe materiala v delavnici.

S svojo veliko prizadevnostjo, požrtvovalnostjo in željo po znanju si je pridobila potrebno strokovno usposobljenost za opravljanje sedaj zaupanih del in nalog. Zaradi svoje skromnosti in tovarištva je med delavci zelo priljubljena in kot vzor dobre delavke. Izredno je aktivna tudi v samoupravnih organih temeljnih organizacij združenega dela in uspešno opravlja vse, zaupane ji naloge.«

Od 220 mladih 90 mladincev

Center za obveščanje – po zapisniku

Mladina v tozdu Golovec se povezuje

»Čeravno je mladinska organizacija samostojna, je treba zaradi skupnih interesov tesno sodelovati z družbeno političnimi in samoupravnimi dejavniki. Le tako mladina uveljavlja svoj položaj in pravice v družbi in svoji delovni organizaciji. Zatorej ne more imeti nekih posebnih interesov.« – V to tezo, ki pa ni bila izrečena iz ust mladincev, je izzvenela volilno programska konferenca v tozdu Golovec iz sestava Mercator-Rožnika v Ljubljani.

Na konferenci so izvolili predsedstvo osnovnih organizacij v tem ljubljanskem tozdu, v katerem je na seznamu kadrovske službe 220 mladih, pri čemer se je v pristopni izjavi za članstvo v ZSMS opredelilo le 90 mladih.

Program dela vsebuje, kakor je navedeno v zapisniku, »standar-

dne naloge osnovne organizacije na organizacijskem, idejnopolitičnem, kadrovskem, informativnem in športno rekreativnem področju. Posebno skrb bo treba posvetiti stabilizacijskim prizadevanjem in stalnim nalogam v okviru LO, DS, obujanju tradicij NOB, delovnih akcij in krepitevi vloge mladinske organizacije.«

Ko zaznamujemo ta dogodek v tozdu Golovec, ga spremljajo z dvojnimi občutki: na eni strani napor najodgovornejših dejavnikov v naših mestnih tozdi, da bi oživili delo mladinskih organizacij, na drugi strani pa upoštevanje objektivnih razmer, ki danes ne motivirajo masovno mladih delavcev za delo v tradicionalnih okviru mladinske organizacije. Ne želimo soditi vnaprej, vendar nas izkušnje zadnjega desetletja svajo, da so ti, sicer dobri poizkusi in napor, zadnji krči preživelih oblik ZSMS v mestih jedrih in razdrobljenih poslovnih enotah trgovinskih organizacij. Kazalo bi poiskati bolj privlačne oblike povezovanja mladine. To pa bodo v OZD bržkone kar članstvo v odličujočih organih samoupravljanja in izvršnih telesih sindikata. Vse drugo žal ostaja na neobvezni ravni diskusijskih krožkov, za katere pa danes praktično naravnana doba, ki terja hitrih učinkov, ne more, in tudi boljše, da nima razumevanja. – J. N.

Iz glasil naših OZD

Naš gostinec št. 4 – izdaja Mercator Hoteli-gostinstvo, TOZD Jelka, Hrastnik

Obveščanje o sklepih delavskega sveta temeljne organizacije – izčrpno. Škoda, da podatki o realizaciji plana posameznih poslovnih enot niso komentirani (realizacija plana za marec 1983). Ideja o obveščanju delavcev o sklepih organov izven temeljne organizacije, odlična. V glasilu je objavljen razpis Samoupravne stanovanske skupnosti občine Hrastnik o pogojih za pridobitev pravice do delnega nadomestila stanarine.

Informacije št. 1 – izdaja delavski svet Mercator-Jelše, Šmarje pri Jelšah

Odlično! Poglobljena analiza poslovanja vsake od poslovnih

enot v letu 1982. Kritično, brez oledšav, predvsem pa zelo preprosto in razumljivo napisane tudi zahtevnejše strokovne zadeve. Čestitke avtorju, ki je po krivici ostal anonimen. Priporočilo: nekoliko več pozornosti jeziku.

Iz analize: »Ob vsakoletnem ugotavljanju rezultatov uspešnosti obračunskih enot ugotovimo, da so med njimi tudi take obračunske enote, ki iz subjektivnih vzrokov spadajo med neuspešne enote. Te ugotovitve in kritike jih ne vzpodbujajo k uspešnejšemu in drugačnemu delu in prav je, da jih še večkrat opomnimo in spomnimo na njihovo moralno zavest – morda jih bo kdaj sram, da jim druge obračunske enote krijejo osebne dohodke, ki jih s svojim delom niso zaslužile.«

Sanjalo se mi je...

... da smo na zboru delavcev vsi molčali, ker bomo vse povedali na izsiljenem sestanku.

... da so nekateri vodilni delavci odklonili svoj del regresa za letni dopust, ki naj bi ga delavci prejeli iz solidarnostnih sredstev, in ga namenili za proslavo obletnice obstoja podjetja.

... da se mi je o izsiljenem sestanku v M-Agrokombinatu Krško, TOZD Servisi le sanjalo.

... da so nekateri naši vodilni politiki ubrali dopisno metodo kontaktiranja z delovnim ljudstvom. Pa ja ne zato, ker so končali dopisno delavsko univerzo?

... da je naša revolucija že končana, ker nimamo nobenega revolucionarja svoje generacije.

... da je Pavliha, list za vretenčarske Slovence, objavil star vic na račun Mercatorja, kajti tisti o brazilski kavi je čisto nov.

... da je spoznanje Mihe Ravnika (CK ZKS) »Prave ljudi na pravo mesto«, bogokletno. Ali dosedanji niso pravi?

Drugi o nas

MALOPRODAJA

Dolenjski list 29. 4. 1983

Kava se dobi v diskontu je prispevek, v katerem naš avtor obvešča, da je med ljudmi precej nedovoljanja, ker so zvedeli, da so kavo nekateri kupovali z naročilnicami, na policah pa je ni bilo. Res je, da je kavo moč kupiti le z naročilnicami, toda ta kava je dražja in predvidena za reprezentanco ter gostinstvo. Kavo so umaknili s trgovske mreže in jo dali le v diskontno prodajo v nakupovalni center Mercator-Preskrbe, seveda le z naročilnico!

Naša komuna 29. 4. 1983

Zasluzijo pohvalo – Rožna dolina je znana po odmaknjenosti od mestnega vrveža in prometnih centrov. Za preskrbo vsakodnevnih potreb hrane krajanov je precej odročna. Vendar pa imajo trgovino Mercator na C. V. št. 26, ki že

NASA KOMUNA

leta uspešno rešuje vse težje preskrbo, piše Čod Nada v prispevku Zasluzijo javno pohvalo, saj je trgovina klasična in majhna za tako velik krog potrošnikov. Trgovina ima vsega dovolj na zalogi, čeprav posluje s povečanim kolektivom zaradi adaptacije samopostrežne trgovine na C. 9. To ni bila lahka naloga za nemoteno preskrbo. V trgovini so vedno prijazni in dobro postrežejo, ker klasična prodajalna zahteva dosti več pozornosti in znanja od prodajalcev. Takih kolektivov je malo, zato bi bilo preskromno, če bi ostala pohvala samo v krajevni skupnosti.

Delo 29. 4. 1983

Bo v trgovinah res več masla in mesa – Pod tem naslovom Mojca Kaučič piše, da so preskrbovalci Ljubljancem obljubili, da bo v trgovinah več masla, sira in mesa. In kakšna je resnica? Ponekod res dobijo nekaj več masla kot običajno, vendar ne povsod. V Mercatorjevi trgovini na Bregu dobivajo maslo tako kot navadno, vendar samo v malih zavrtkih. Tudi suhomesnatih izdelkov imajo kar dovolj. Prav posebno preskrbo pa so pred prazniki imeli v Mercatorjevi samopostrežni v Rožni dolini, kjer so imeli tudi kavo, maslo so dobili v malih zavrtkih, prodajali so tudi margarino.

PROLETARCI VSEH DEZEL, ZORUŽITE SE!

DELO
GLASLO BOJAKOVNE ZVEZE SLOVENSKE LUBETNE SLOVENE

Jana 11. 5. 1983

A. Podbevšek piše v rubriki Iščemo prijazne prodajalce pod naslovom Na Lavrici vozniki vidi dvojnjo, ker v Mercatorjevi trgovini na Lavrici prodajata sestri dvojčici. »Sem voznik tovornjaka in hodim po malico. Vedno me hitro in prijazno postrežejo, čeprav se v trgovini velikokrat kar

tare ljudi. To je naša šoferska trgovina, ki zasluži, da jo pohvalite v Jani,« je pisal voznik tovornjaka, bralka iz Kranja pa je pisala v imenu vikendašev, ki se prav tako ustavljajo na Lavrici. Zanimivo je, da je nekaj bralcev tudi po telefonu opozorilo na prijazni dvojčici.

POLITIKA – INVESTICIJE – KMETIJSTVO

Delo, 6. 5. 1983

Kmalu več masla, a manj smetane je prispevek, ki nam pove, da je Ljubljana v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi mesti dobro založena z živili, preskrba pa ne dohaja želja in potreb meščanov. Zato je na razpravi v mestni skupščini o preskrbi delegat Bežigrada Zdravko Krčin zahteval podrobnejše pojasnilo, zakaj ni masla. Sekretar mestnega sisa za preskrbo Jože Javornik je povedal, da Ljubljanske mlekarne dostavljajo vsak dan 900 kilogramov masla Kliničnemu centru, vrtcem in gostincem, za trgovine pa ga ostane bore malo. Zato so se Ljubljanske mlekarne odločile, da zmanjšajo proizvodnjo smetane. Zato je mestni sklad za pospeševanje kmetijstva med 14 naložbenimi načrti podprl 3, ki bodo prispevale k boljši preskrbljenosti mesta z mlekom in mesom. To so pitališče govedi v Koprivniku pri Kočevju, Mercatorjeva farma prašičev v Krškem in mlečna farma Brest.

Glas 22. 4. 1983

Ekonomska cena mesa in delitev dohodka za mleko je prispevek L. Bogataja, ki obvešča, da kmetje, ki so včlanjeni v žirovsko kmetijsko zadrugo, dobijo živino prve kvalitete plačano po 230 dinarjev za kilogram, ker v okviru sestavljene organizacije Mercator vsi združujejo denar za interne kompenzacije. Mleko oddajajo Kmetijski zadrugi Vrhnika na osnovi dohodkovnega povezovanja.

Drugi o nas

Precej polemike je pred nekaj leti vzbudila odločitev delavcev in kmetov žirovske KGZ Sora, da se vključijo v sestavljeno organizacijo Mercator. Sedaj se že kaže, da je bila ta odločitev pravilna, saj si z dohodkovnimi povezavami in združevanjem sredstev za kmetijstvo znotraj sestavljene organizacije, kmetje režejo boljši kos kruha kot drugod na Gorenjskem. Interes za povečevanje živinoreje v okviru zadruge narašča, saj so se v okviru sestavljene organizacije Mercator dogovorili za interne kompenzacije, ki v bistvu pomenijo višje odkupne cene živine. Vse temeljne organizacije v okviru Mercatorja združujejo sredstva za interne kompenzacije, ki naj bi jo izplačevali za povečanje proizvodnje vseh tistih pridelkov, ki na trgu ne dosegajo ekonomske cene. To velja trenutno za meso. V okviru Mercatorja so oblikovali posebno službo za kmetijstvo, ki skrbi za nakup gnojil, krmil, zaščitnih sredstev in drugih kmetijskih po-

trebčin. Služba usklajuje tudi delo mešalnic, tako da pri zadrugi nimajo s preskrbo nobenih sitnosti. Povedati morajo le potrebe in poskrbeti za razdelitev. Posebna ugodnost je tudi združevanje deviz za potrebe kmetijstva.

Delo 18. 5. 1983

Prednost imajo 3 farme je članek Liljane Djerić, v katerem piše, da bo del denarja, ki se bo letos zbral v mestnem skladu za pospeševanje kmetijstva, za premije, regres in sofinanciranje pospeševalnih služb, sklad namenil tudi za uresničitev 3 novih naložb: mlečne farme Brest, pitališče za govedo na Koprivniku pri Kočevju in farma prašičev pri Krškem. Pre-

PROLETARCI VSEH DEZEL, ZORUŽITE SE!

DELO
GLASLO BOJAKOVNE ZVEZE SLOVENSKE LUBETNE SLOVENE

dračunska vrednost pitališča Koprivnik je 87 milijonov dinarjev, nosilec naložbe pa je konzorcij, v katerem so ZKGP Kočevje, Mercator, Emona, Agrotehnika-Gruda in ljubljanski sklad za kmetijstvo.

Farmo prašičev v Krškem bo gradil Mercator, predračunska vrednost je 443 milijonov dinarjev in od tega bo ljubljanski sklad zagotovil 20 milijonov dinarjev. Na farmi bodo letos zredili 30.000 prašičev, in sicer kar 20.000 za ljubljanski trg.

DELOVNI JUBILEJI – PRAZNOVANJA

Kmečki glas 11. 5. 1983

Ob praznovanju lenarške občine je bil objavljen članek pod naslovom Bliže k razvitosti – nova blagovnica. Avtor piše, da je Mercator-Potrošnik že va leta skrbel za obnovo trgovin in novogradenj v krajevnih središčih. Krajevna središča morajo biti dobro založena z vsem, kar potrebuje kmečka domaćija. Toda ko so se združevali z Mercatorjem, je prihajala vse bolj do izraza potreba po novi blagovnici v samem občinskem središču v Lenartu. Blagovnica je bila zgrajena leta 1980, v njej pa imajo zelo široko izbiro. Nova blagovnica je za 140-članski kolektiv, kar precejšen zalogaj, toda treba je slediti razvoju.

Delo 17. 5. 1983

Uspešnih 35 let je prispevek o Mercatorju, DO Mednarodna trgovina, pravni naslednik prejšnje DO Slovenija sadje, ki praznuje 35-letnico obstoja hkrati z združenim Contalom in Steklom. V tej DO je združena vsa zunanja trgovina sozda Mercator. »Generalni direktor« Mitja Marinšek je povedal, da delovna organizacija ni imela nikoli resnejših težav, z deviznimi sredstvi pa oskrbuje ves sozd. Ta DO, ki zaposluje 620 delavcev, je med slovenskimi izvozniki na prehranbenem področju na prvem mestu.

Drugi o nas

V nedeljo 15. maja je bilo v Podljubelu pri Trziču letošnje tekmovanje za svetovno prvenstvo v motokrosu v razredu 125 ccm. Na prireditvenem prostoru je tudi letos naš tržiški tozd Preskrba iz sestava Mercator-Rožnika pripravil vse potrebno za lačne in žejne gledalce in s tem prispeval k uspehu prireditve. Foto Kancijan Hvastija

Tudi to je prispevek k storilnosti

Dušan Lončar – M-Sadje zelenjava

Mlad začni z rekreativno vadbo

Pogostokrat se v delovni organizaciji sprašujemo, kako prepričati delovnega človeka, ki osem ur psihično in fizično ustvarja nekaj, za kar je zadolžen, da se bo po končanem napornem delovnem času za nekaj minut posvetil svojemu telesu oziroma telesni pripravljenosti in sprostivši od vsakdanjih tegob, ki ga spremljajo na vsakem koraku.

Ob vsakem predlogu, ki ga sproži bodisi IO OOOZ ali IO ZSMS o organizirani rekreativni vadbi se

pan samo fantovski oziroma moški del zaposlenih. Dekleta so se do sedaj zanimala le za kegljanje, ki smo ga prav tako organizirali enkrat na teden.

Hkrati smo začeli sodelovati tudi na tekmovanjih v okviru in organizaciji OK ZSMS Ljubljana Center. Ta je prav v sredi maja organiziral teden mladih v Centru v krajevni skupnosti Stari Vodmat. Prav močna konkurenca je vzpodbudila tudi nas, da smo se odločili za sodelovanje. Seveda smo z uspehi nadvse zadovoljni, saj smo v malem nogometu dosegli 8. mesto, v košarki 4. mesto, v kegljanju pa smo bili prijetno presenečeni, ko smo izvedeli, da so naša dekleta prepričljivo prva.

Kmalu bo letna mercatoriada, ki nas spodbuja, da se še bolj pripravimo in opravičimo potovanje na Ptuj – mesto prireditelja. Zanimanje za posamezne panoge se povečuje in prepričan sem, da bo prej ali slej vsak uvidel, naj bo mlad ali star, da potrebuje vsak dan nekaj časa samo zase, da se lahko umakne od dolgočasnega vsakdana, pa čeprav je to samo popoldanski enourni tek po svežem zraku.

Ko se bo zjutraj napotil na delo, spočit in svež, bo uvidel, kako prav je ravnal. Potem bo sam to svetoval še svojemu sodelavcu, in tako naprej. Seveda je to le lepa zamisel, pot do njene uresničitve pa še dolga in naporna, kajti največji krivec za to je naš tempo in način življenja, ki nam požirata vedno več dragocenih minut prostega časa.

Zato začni z rekreativno vadbo že mlad, ko so obveznosti še manjše, kajti v zrelih letih potem tega načina življenja ne bo težko obdržati.

le namrdnemo in iščemo vsakršnih izgovorov, češ da nimamo časa, da smo preobremenjeni. Pa vendar nihče ne pomisli, da je prav psihična in fizična sprostitev ključ do boljše volje, do sproščenega pričakovanja novega delovnega dne, ko bomo morali zopet z vsemi silami v boj za boljši dohodek.

V Mercator-Sadju zelenjavi smo za to že nekaj ukrenili. Najprej smo z nekoliko tveganja najeli enkrat na teden telovadnico za naše potrebe. Obisk je bil zadovoljiv. Vendar je v pretežni meri zasto-

Planinska literatura

Sonja Dolinšek – za KORŠ

Veliko bi lahko vedeli...

Planinci smo nasploh zelo zahtevni ljudje. Med številnimi težavami, ki nas pestijo, je tudi večno tarnanje o pomanjkanju strokovne literature. Temu pa je verjetno tako predvsem iz dveh zelo preprostih razlogov, ki že zdavnaj ne držita več: 1. Ker na svojih poteh zaidemo tudi v tujino in ugotovimo, da imajo Italijani, Avstrijci ali Francozi oz. Švicarji, prekrasne knjige z umetniškimi fotografijami o gorah, s prečudovitimi posnetki znanih alpinistov v srhljivih pozah in kričečih barvah na umetniškem papirju in še kaj, pri nas pa tega ni. 2. Ker pred 10 leti dejansko ni bilo moč kupiti več kot dve do tri edicije, in še to le na PZS.

Da se razumemo. Obstajata dve planinski literaturi: leposlovna in strokovna. Leposlovje so tiste bleščeče knjige s fotografijami na umetniškem papirju, s prelestnimi opisi takih in drugačnih doživetij v gorah, na ekspedicijah, skratka zvrst potopisa ali romana. Druga pa je strokovna literatura –

to je tisto, kar je pričela Planinska založba sistematično razvijati pred dobrim ducatom let in je v tem obdobju praktično dosegla zavidljivo raven. Po seznamu edicij, ki ga priobčujemo in ki jih je v glavnem založila PZS iz lastnih sredstev in pa posamezna planinska društva in najbolj sorodne organizacije, lahko vidimo, da pri nas (za razliko od drugih dežel, kjer je več »bleščeče« literature), ni težko biti izobražen planinec, tudi če se učimo samo iz obstoječe vzgojne literature in spremnih publikacij. Vsakdo, ki hodi v gore, bi se moral zavedati, da so kondicija, moč in spretnost samo majhen delež planinstva. Praktično vse ostalo (razen tistega zrnca »sreče«) pa je znanje. Planinec, ki se ne izobražuje, je podoben neplavalcu, ki želi tekrovati na olimpijadi na 100 m metuljčka. Trapasta primera, boste rekli! Morda, spomnite pa se nanjo, če boste na planinskih poteh kdaj v težavah – da vsaj za naslednjič ne bo prepozno.

Sonja Dolinšek

Krnsko jezero. V ozadju Krn. Foto: Kancijan Hvastija

Vse za planince

Planinska zveza Slovenije vam nudi

Zemljevide:

1. Julijske Alpe-Bohinj 1:20 000 (1981)	100,00
2. Julijske Alpe-Triglav 1:20 000 (1981)	100,00
3. Julijske Alpe-vzhodni del 1:50 000 (1981)	100,00
4. Julijske Alpe-zahodni del 1:50 000	v tisku
5. Karavške 1:50 000 (1980)	120,00
6. Kamniške in Savinjske Alpe 1:50 000 (1979)	60,00
7. Kamniške in Savinjske Alpe 1:50 000 (stari)	7,00
8. Polhograjsko hribovje 1:50 000 (1977)	60,00
9. Pohorje-vzhodni del 1:50 000 (1975)	18,00
10. Kozjak 1:50 000 (1976)	25,00
11. Panoramska karta Gorenjske	v tisku
12. Skofjeloško hribovje 1:40 000 (1981)	100,00
13. Kamniške in Savinjske Alpe 1:50 000 z Obirjem in Peco	130,00
14. Zemljevid – pregledna karta občine Sevnica – planinska izdaja	100,00
15. Zemljevid – pregledna karta občine Litija – planinska izdaja	100,00

Planinske vodnike:

1. Julijske Alpe (1978)	100,00
2. Karavanke, 2. popravljena izdaja	v tisku
3. Vodnik po Zasavskem hribovju (1978)	120,00
4. Po gorah severovzhodne Slovenije (1980)	120,00
5. Blegoš (1980)	70,00
6. Lubnik	70,00
7. Ratitovec (1978)	70,00
8. Po planinski poti SPG Trst	75,00
9. Šmarna gora, vodnik (1981)	50,00
10. Bil sem na Triglavu	v tisku
11. Solčava – 1982	200,00
12. Planine Hrvatske	350,00
13. Kamniške in Savinjske Alpe, 3. popravljena izdaja (1982)	350,00

Alpinistične in druge vodnike:

1. Bohinjske stene – plezalni vodnik	40,00
2. Alpinistična odprava občine Domžale	60,00

3. Ravenska Kočna (1977)
4. Paklenica
5. Logarska dolina, Matkov kot, Peči
6. Kogel 2094 m, plezalni vzponi
7. Turnosmočarski vodnik treh dežel (1979) – triježen
8. Naš alpinizem (ponatis)

Vzgojno literaturo:

1. Alpinistična šola I
2. Planinska šola (1980)
3. Igre – taborniški priročnik
4. Pravilnik o planinskem vodniku (1980)
5. Oris zgodovine planinstva (1978)
6. Jakob Aljaž (1980)
7. Dr. Henrik Tuma (1976)
8. Pesmi z gora
9. Nevarnosti v gorah (1978)
10. Pozor, plaz
11. Prehrana v gorah (1978)
12. Vremenslovje za planince (1978)
13. Dnevnik ciciban-planinec
14. Dnevnik pionir-planinec
15. Alpska flora (1980)
16. Planinski dnevnik (s častnim kodeksom)
17. Zaščitena območja
18. Navodila za oskrbo in označevanje planinskih poti
19. Hoja in plezanje
20. Narava v gorskem svetu – II. dopol. izd. – 1982
21. Orientacija – taborniški priročnik

Rabat ob nakupu najmanj petih izvodov ene edicije oziroma dvajsetih kosov značk je 15%. Naročilo sprejemamo tudi pisno (z naročilnico) ali po telefonu (061) 312-553 in pošljemo po povzetju.

Vse navedeno lahko kupite ob ponedeljkih med 14. in 18. uro, ob torkih, sredah, četrtek in petkih pa med 8. in 12. uro, v Ljubljani, Dvorčakova 9.

Tozd v krajevni skupnosti

Spominski park predsednika Tita

V ljubljanski krajevni skupnosti Nove Poljane so se krajski in predstavniki delovnih organizacij s tega področja dogovorili, da na nezazidanem delu ob Poljanski cesti postavijo spominski park. Park bo pretežno travnat, v štirih vrstah pa bo raslo 88 dreves v spomin na predsednika Tita.

Izgradnja parka je potekala v dveh delih. V prvem je bil pripravljen teren za izkop, v drugem delu pa so krajski in delavci tozdov in delovnih organizacij s prostovoljnim delom izkopali 88 jam ter kanal v dolžini 180 metrov.

V akciji so sodelovali tudi delavci Mercatorja in to

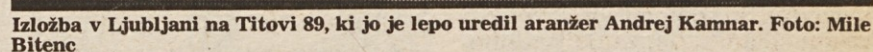
Mercator-Velepreskrbe, tozda TMI in tozda Hladilnica ter Mercator-Sadja zelenjave.

Mirko Vaupotič

Prodenko Prodenko Prodenko

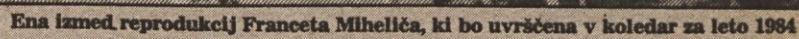
Je treba povedati še kaj? Stopite mimogrede v trgovino po Stil, in prepričali se boste, da za vaš in naš dober stil in Stil skrbi – Radenska.

Mile Bitenc

1. Franc STOŠICKI, M-MT tozd Slovenija sadje, Ljubljana
2. Ivo ŽIC, M-Velepreskrba, tozd Standard, Novo mesto
3. Mira SOK, M-Ograd, Ormož
4. Cvetka PLESKOVIČ, M-Rožnik, tozd Gradišče, Trebnje
5. Milena BASARIČ, M-Sloga, Gornja Radgona
6. Anton KOVAČEC, MIP, Ptuj
7. Neli ŠIRAJ, Delovna skupnost SOZD, Invest inženiring, Ljubljana
8. Silva BENČINA, M-Nanos, tozd Trgovina, Rakek
9. Tone ERZNOŽNIK, M-Velepreskrba, tozd Grosist, Ljubljana
10. Angela LOŽINSEK, MIP, tozd Zaščita, Kidričevo
11. Sonja MARKOVEC, M-Rožnik, tozd Golovec, Ljubljana
12. Milena TOPLIŠEK, M-Agrokombinat, Krško
13. Boris HOJNIK, MIP, Ptuj
14. Ivan ČEH, MIP, Ptuj
15. Hilda GOSTINČAR, M-Rožnik, tozd Golovec, Ljubljana, Askerčeva 3
16. Jože MARENTIČ, Delovna skupnost SOZD, Komercialni sektor, SOZD Askerčeva 3, Ljubljana
17. Branka ČUDEN, M-Nanos, tozd Izbira, Postojna
18. Marija VOGRINČIČ M-MT, tozd Slovenija sadje-Hladilnica Bohova
19. Marija KIRBUS, M-Rožnik, tozd Golovec, Askerčeva 3, Ljubljana
20. Marina PREŠERN, M-Velepreskrba, tozd Hladilnica, Ljubljana

Vse nagrade bomo tokrat poslali po pošti!!

Anton Kočevar

Kljub letošnji šibkejši agitaciji za množični pohod po poteh partizanske Ljubljane so se delavci Mercatorja spet skupno organizirani udeležili prireditve prvo soboto v maju. 360 jih je prišlo na zborna mesto. Prireditelj KORŠ in KOS so pa sta pripravila ustrezno označitev in pogostitev. Foto Kancijan Hvastija

Počitniški dom Dajla še vabi

Obveščamo delavce in kmete v sozdu Mercator, da počitniški dom v Dajli še razpolaga z nekaj prostimi posteljami za letovanje.

V obdobju je prostih postelj:

21. 6.-30. 6.	40
1. 7.-11. 7.	16
11. 8.-10. 9.	27
- Cene penziona so naslednje:	

Pred sezono in po sezoni

1. dvoposteljna soba	470 din
2. triposteljna soba	430 din
3. štiriposteljna soba	400 din

V sezoni

1. dvoposteljna soba	500 din
2. triposteljna soba	450 din
3. štiriposteljna soba	440 din

Za tuje goste je v sezoni dnevni penzion 550 din

Koriščenje samo hrane 400 din

Za otroke do 7 let starosti se plača hrana samo 50%, medtem ko je postelja zaračunana v celoti.

- Spanje v štiriposteljni sobi velja za ležišče 50 din

- v triposteljni sobi 80 din

- v dvoposteljni sobi 100 din

- Za upokojece, ki bodo letovali pred in po sezoni, bodo veljale nižje cene, in sicer iz leta 1982, to pa samo za upokojece tozdog, ki so lastniki doma. Te so naslednje:

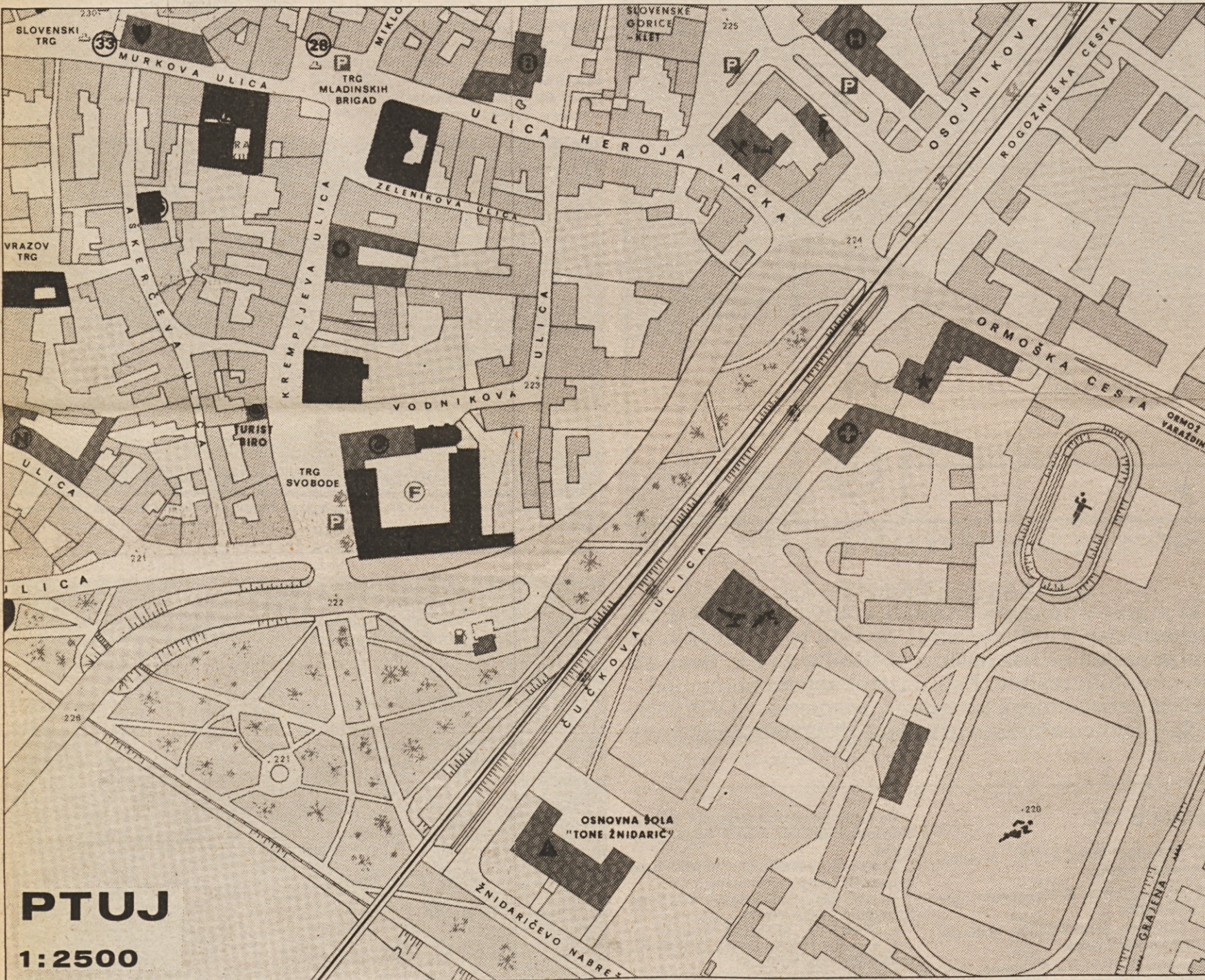
- v dvoposteljni sobi 360 din

- v triposteljni sobi 330 din

- v štiriposteljni sobi 310 din

- Ob prijavi mora vsakdo vplačati 30% polog od celotnega zneska stroškov penziona.

Zadnji rok za prijavo je 10. junij, na naslov: Mercator-Velepreskrba, Tozdog Grosist, Drago Arhar, Ljubljana, Slovenčeva 25.

PTUJ
1:2500

KORŠ obvešča

Mirko Vaupotič - M-Sadje zelenjava

6. mercatoriada - Ptuj, 4. 6. 1983

Še zadnja navodila vsem, ki se boste udeležili 6. letnih športnih iger sozda Mercator.

Tekmovanje bo organizirano v malem nogometu, kegljanju (moški in ženske ekipno), namiznem tenisu (moški in ženske ekipno), streljanju (moški in ženske ekipno), plavanju (moški in ženske posamezno - računa se tudi ekipna uvrstitev), krosu (moški in ženske posamezno - računa pa se tudi ekipna uvrstitev), šahu, ribolovu, vlečenju vrvi, rokometu in tenisu (moški in ženske posamezno).

Celotno tekmovanje se bo odvijalo v športnem parku na Ptuj, ki je od železniške in avtobusne postaje oddaljen približno 800 metrov v smeri proti Dravi (ter na nasprotni strani proge, kot je avtobusna postaja). Izjema je le plavanje, ki bo organizirano v Ptujskih toplicah - oddaljene so 2 km v smeri proti Mariboru - prav tako pa tudi kegljanje, ki se bo deloma odvijalo na kegljišču v športnem parku in na kegljišču v hotelu Jeruzalem v Ormožu. Tekmovalce bo na obe oddaljeni tekmovališči

odpeljal poseben avtobus, o odhodu pa bodo kapetani ekip obveščeni takoj po prihodu na Ptuj.

Celotno tekmovanje bo tudi letos organizirano podobno kot vsa leta dosedaj. Po prihodu tekmovalcev do 8. ure bo svečana otvoritev ob 8. uri na velikem nogometnem igrišču. Kapetani ekip bodo prejeli ob prihodu natančne razporede tekmovanj, ki se bodo pričela ob 8.30 na igriščih športnega parka po že omenjenem razporedu. Dopoldne so predvideni pričetki vseh tekmovanj razen krosa

in vlečenja vrvi, ki sta predvidena v popoldanskem času. Za udeležence tekmovanja bo med 10.30 in 13. uro predvidena malica.

Za vse dobitnike medalj in drugih priznanj bo podeljevanje organizirano pol ure po končani posamezni disciplini. Podeljevanje bo v centralnem delu športnega parka. Zaključni del s podelitvijo prehodnega pokala in pokalov za prva tri mesta v ekipni uvrstitvi ter s tovariškim srečanjem bo v gostinskem delu ptujskega gradu. Vsem tekmovalcem, ki se bodo udeležili športnega dela prireditve, želimo čimveč športnega užitka in dobrih rezultatov.

Polagamo na srce vsem nastopajočim, da je mercatoriada v prvi vrsti tradicionalno tovariško srečanje delavcev sozda Mercator in šele nato športno tekmovanje. Ostalim udeležencem priporočamo, da si poleg tekmovanj ogledajo tudi ptujске znamenitosti.

Glasilo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3, Izdaja Center za obveščanje SOZD

Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana

Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Jože Černoša, Sonja Dolinšek, Sergej Patermost, Anton Kočvar, Nada Rihar in Mirko Vaupotič

Odgovorni urednik Jaro Novak (telefon: 221-044)

Novinarka Vesna Bleiweis (telefon 221-010)

Tajnica redakcije Katja Jesenovec (telefon: 221-010)

Tehnični urednik Dušan Lajovic

Oblikovna zasnova Jaro Novak

Tisk ČGP Delo

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov

Izhaja zadnji petek v mesecu

Glasilo prejema delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojeanci SOZD Mercator

Naklada: 12.000 izvodov